

ACTUARIËLE EN BEDRIJFSTECHNISCHE NOTA

INHOUD

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	2
Hoofdstuk 2	De organisatie van Pensioenfonds HAIO.....	3
Hoofdstuk 3	Hoofdpijnen van de uitvoeringsovereenkomst.....	9
Hoofdstuk 4	Hoofdpijnen van de pensioenregeling	10
Hoofdstuk 5	Hoofdpijnen van het interne beheersingssysteem en van de opzet van de administratieve organisatie en interne controle (ao/ic).....	13
Hoofdstuk 6	Financieel kader	22
Bijlage 1	Verklaring inzake de beleggingsbeginselen.....	28
Bijlage 2	Beleggingsrichtlijnen.....	31
BIJLAGE 3	CRISISPLAN	36
BIJLAGE 4	NOTA INTEGRITEITSBELEID.....	43
Bijlage 5	Uitbestedingsbeleid.....	51

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

De Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding (hierna: Pensioenfonds HAIO) is het ondernemingspensioenfonds van de Stichting SBOH, gevestigd te Utrecht.

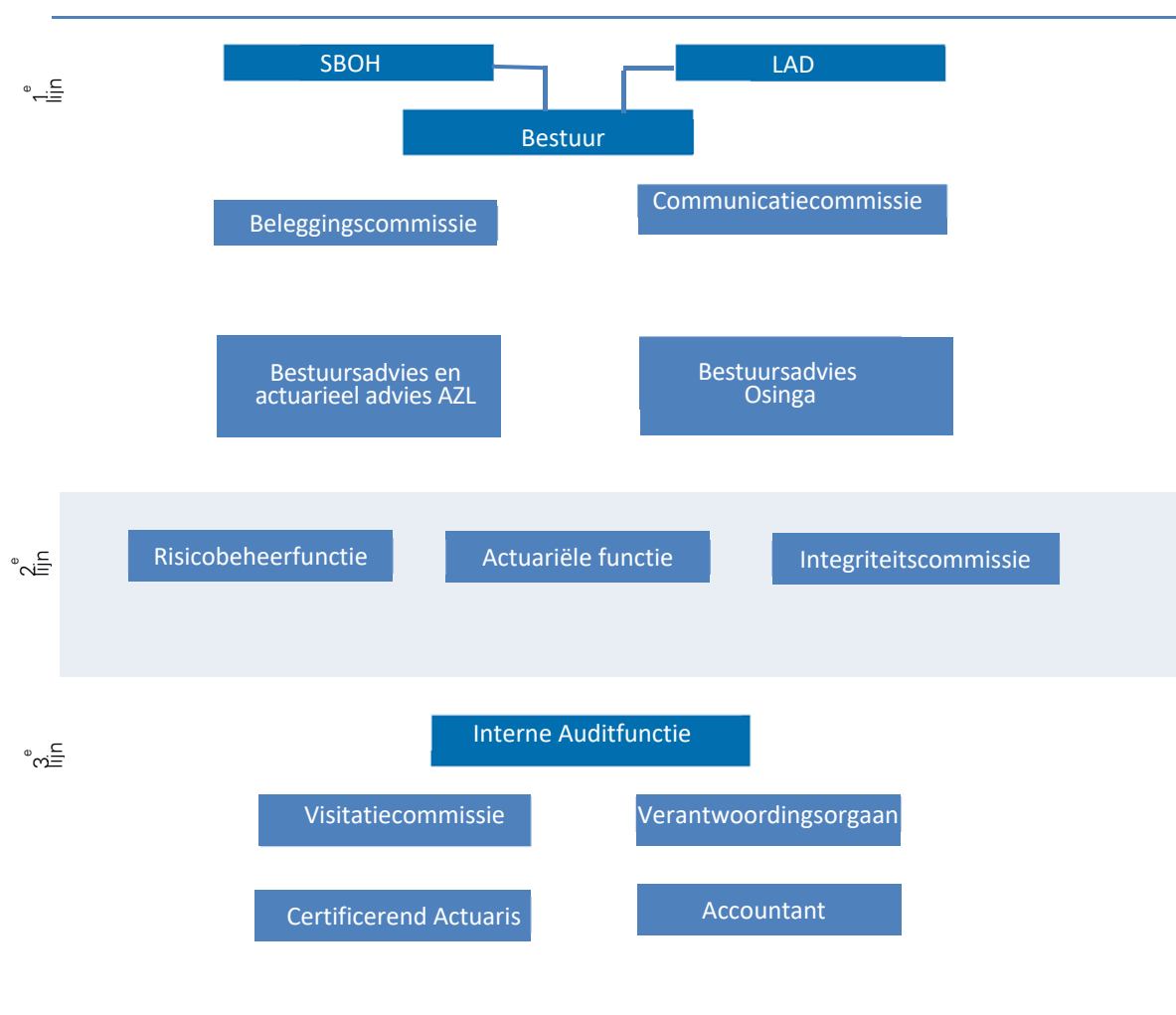
Het bestuur van Pensioenfonds HAIO streeft als eindverantwoordelijk uitvoerder van de door sociale partners overeengekomen pensioenregeling naar een optimale kwaliteit, zorgvuldigheid en openheid met betrekking tot die uitvoering. Zoals in de statuten is vermeld werkt Pensioenfonds HAIO volgens een actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

Het doel van de ABTN is om integraal inzicht te geven in het functioneren van Pensioenfonds HAIO. Naast de beschrijving van de actuariële opzet en de pensioenregeling wordt bijvoorbeeld ook ingegaan op de organisatiestructuur van Pensioenfonds HAIO, de administratieve organisatie en interne controle. Tevens wordt aandacht besteed aan het beleggingsbeleid van Pensioenfonds HAIO en de financiële sturingsmiddelen die Pensioenfonds HAIO ter beschikking heeft. Ieder jaar wordt de ABTN getoetst op actualiteit.

HOOFDSTUK 2 DE ORGANISATIE VAN PENSIOENFONDS HAIO

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de (administratieve) organisatie van Pensioenfonds HAIO, haar beleidsuitgangspunten met betrekking tot uitbesteding en een analyse van de met de uitbesteding samenhangende risico's.

De bestuurlijke organisatie is als volgt weer te geven:

Naast de in het organigram genoemde partijen heeft Pensioenfonds HAIO nog een relatie met:

- herverzekeraar ElipsLife AG ter verzekering van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico;
- MOVIR voor keuring van arbeidsongeschikten;
- BND voor beleggingen;
- Nederlandse (systeem) banken voor liquiditeit en deposito's;
- AZL N.V. voor de pensioenadministratie.

2.1 Statutaire doelstelling

Pensioenfonds HAIO heeft ten doel, overeenkomstig de bepalingen van de statuten en het pensioenreglement, het voorzien in pensioen voor huisartsen in opleiding en hun nabestaanden in de

gevallen en onder de voorwaarden als zijn en zullen worden geregeld in het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst van Pensioenfonds HAIO. Gedurende de periode, dat de participaties in het pensioenvermogen van de gewezen deelnemers niet zijn overgedragen aan een andere pensioenuitvoerder, blijft Pensioenfonds HAIO verantwoordelijk voor het beheer van deze participaties.

2.2 Missie, Visie en strategie

2.2.1 Missie

Een goede pensioenregeling voor aio's huisartsengeneeskunde die inkomen gerelateerd is en waarbij Pensioenfonds HAIO streeft naar een minimaal voor een inflatie geïndexeerde kapitaal opbouw gedurende de opleiding.

2.2.2 Visie

De kans bestaat dat Pensioenfonds HAIO in de toekomst opgaat in een groter geheel. Hoe dat gaat zal ook afhankelijk zijn van de wijze waarop de (pensioen)wetgeving en de kostenontwikkeling zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Een zuivere DC-regeling heeft in de ogen van het bestuur zeker bestaansrecht, maar een grotere continuïteit en een groter gezamenlijk vermogen kan zo'n DC-regeling wel aantrekkelijker maken.

2.2.3 Strategie

Bij de strategie voor de toekomst zijn voor het bestuur de volgende punten leidend:

- Hoe kunnen de huidige deelnemers, gegeven de voor pensioenopbouw beschikbare premie en de fiscale grenzen, een zo hoog mogelijk bedrag opbouwen om te zijner tijd pensioen te realiseren;
- Waar mogelijk beperken van de kosten.
-

Een risico in overeenstemming met de leeftijd, de sociale positie en de vooruitzichten van de gemiddelde deelnemer.

De strategische instrumenten die het bestuur inzet zijn onder andere:

- Jaarlijks kijken en analyseren of opgaan van Pensioenfonds HAIO in een groter geheel als het Pensioenfonds voor Huisartsen of een ander fonds in het belang van deelnemers is;
- Bij herhaling doch minimaal 1 keer per jaar kritisch kijken of het beleggingsbeleid aanpassing behoeft om onze doelstelling en missie te realiseren;
- Meedenken en zo nodig anticiperen op de veranderende pensioenwetgeving in Nederland;
- Actief deelnemen van bestuurders aan symposia en scholing;
- Heldere communicatie met de deelnemers, vooral via de website, brieven en per mail.

De complexiteit van de pensioenwetgeving en frequentie waarmee wettelijke voorschriften worden gewijzigd, verlangen van het bestuur een nauwe samenwerking met AZL N.V. (hierna: AZL) en controle wat betreft de administratieve aanpassingen en bijvoorbeeld daarmee verband houdende IT-risico's en andere risico's. Het bestuur is van oordeel dat het zijn verantwoordelijkheid voor de uitbestede werkzaamheden kan waarmaken, dankzij o.a. ISAE-verklaringen, periodieke rapportages, jaarlijkse evaluatie van de dienstverlening, locatiebezoeken en andere contractueel vastgelegde middelen. Duurzaamheid staat hoog in het vaandel van het bestuur, maar beleggen conform o.a. ESG normen blijft steeds een zakelijke afweging tussen risico's en opbrengsten.

2.3 Bestuur

Het bestuur draagt de (eind)verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling en het daartoe behorende pensioen- en beleggingsbeleid.

Pensioenfonds HAIO heeft een paritair bestuur, in de zin van artikel 99 Pensioenwet.

Het bestuur bestaat uit zes bestuursleden. Drie bestuursleden worden voorgedragen door de Stichting SBOH en drie op bindende voordracht van de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband (LAD) namens de deelnemers.

De LAD heeft het recht tot bindende voordracht voor de bestuursleden namens de deelnemers. Deze voordracht dient door Pensioenfonds HAIO aan de deelnemers kenbaar te worden gemaakt met de vermelding dat bezwaar gemaakt kan worden tegen deze voordracht binnen een termijn van zes weken, te rekenen vanaf de dag waarop de voordracht is gepubliceerd. Indien tenminste vijftientig (25) deelnemers bezwaar maken tegen de benoeming vervalt de bindendheid van de voordracht en zal de LAD opnieuw een bindende voordracht moeten doen. Bezwaren tegen een voordracht dienen gericht te worden aan het bestuur van Pensioenfonds HAIO.

De taken en bevoegdheden van het bestuur, alsmede de bepalingen omtrent benoeming, samenstelling en werkwijze van het bestuur zijn vastgelegd in de statuten van Pensioenfonds HAIO. Voor de bestuursfuncties zijn profielen vastgesteld waarmee de voordragende partijen rekening moeten houden en voor de verschillende commissies zijn reglementen vastgesteld.

2.4 Beleggingscommissie

Het bestuur heeft een beleggingscommissie ingesteld conform artikel 11 lid 5 van de statuten. Het bestuur blijft verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid. De beleggingscommissie bereid dat beleid voor en voert het beleid uit door middel van opdrachten voor beleggingen aan Brand New Day en voor liquiditeiten en deposito's aan de diverse banken.

2.5 Communicatiecommissie

Het bestuur heeft een communicatiecommissie ingesteld. De communicatiecommissie heeft tot taak het beleid voor te bereiden en sturing te geven aan de uitvoering van het communicatiebeleidsplan. In het communicatiebeleidsplan worden het algemene beleid ter zake en alle communicatie-instrumenten en -inspanningen omschreven. In het reglement communicatiecommissie zijn de taken en bevoegdheden van de communicatiecommissie nader vastgelegd. Het bestuur blijft verantwoordelijk voor de vaststelling van het communicatiebeleid.

2.6 Integriteitscommissie

Het bestuur heeft een integriteitscommissie ingesteld. Deze heeft daarin een onafhankelijke functie ten opzichte van het bestuur. In het reglement integriteitscommissie zijn de taken en bevoegdheden van de integriteitscommissie nader vastgelegd. Bij deze commissie is, naast de compliance functie ook de AVG functie belegd. Het bestuur blijft verantwoordelijk voor het integriteitsbeleid.

2.7 Geschiktheid

Het bestuur beschikt over een geschiktheidsplan waarin is vastgelegd aan welke geschiktheidseisen de leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan dienen te voldoen. In dit plan is tevens een opleidingsplan opgenomen ter bevordering en handhaving van het vereiste geschiktheidsniveau.

2.8 Evaluatie functioneren

Het bestuur evalueert jaarlijks zijn eigen functioneren, zowel van het bestuur als geheel als van de individuele bestuursleden. In het geschiktheidsplan is een evaluatieprocedure opgenomen.

2.9 Scheiding van belangen/ Integere bedrijfsvoering

Het bestuur heeft een integriteitsbeleid vastgesteld. Het integriteitsbeleid voorziet in een periodieke en systematische analyse van diverse integriteitsrisico's, waaronder het risico op belangenverstrengeling. Op grond van door het bestuur geïdentificeerde risico's worden beheersmaatregelen getroffen.

Het bestuur heeft een gedragscode opgesteld die gebaseerd is op de door de Pensioenfederatie gepubliceerde Modelgedragscode voor pensioenfondsen. De gedragscode geeft regels en richtlijnen voor de bestuursleden ter voorkoming van conflicten tussen belangen van Pensioenfonds HAIO en de privébelangen van betrokkenen, en regels ter voorkoming van het gebruik maken van vertrouwelijke informatie van Pensioenfonds HAIO voor privédoeleinden.

Het bestuur heeft tevens een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling opgesteld. Daarbij is een integriteitscommissie benoemd die uitvoering geeft aan het integriteitsbeleid van Pensioenfonds HAIO.

Pensioenfonds HAIO heeft geen insiderregeling opgenomen in de gedragscode. De reden is dat Pensioenfonds HAIO alleen belegt in wereldwijd gespreide beleggende fondsen door tussenkomst van Brand New Day, in deposito's en liquiditeiten bij diverse Nederlandse (systeem) banken.

2.10 Incidentenregeling

Het Bestuur heeft in het kader van de implementatie van het nieuwe FTK besloten tot inwerkingtreding van een incidentenregeling en zal daarbij het in de sector van pensioenfondsen gebruikelijke format hanteren.

2.11 Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft een verantwoordingsorgaan dat voldoet aan de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen (hierna: Wvbp) en waarop de Code Pensioenfondsen van toepassing is. De taken en bevoegdheden van dit orgaan alsmede de samenstelling, benoeming en werkwijze zijn vastgelegd in de statuten van Pensioenfonds HAIO en het reglement verantwoordingsorgaan.

2.12 Intern toezicht

Het bestuur heeft een visitatiecommissie die is belast met het interne toezicht en voldoet aan de Wvbp en de Code Pensioenfondsen.

De taken en bevoegdheden van dit orgaan alsmede de samenstelling, benoeming en werkwijze zijn vastgesteld in de statuten van Pensioenfonds HAIO en het reglement visitatiecommissie.

2.13 Uitbesteding en gebruik externe deskundigen

De uitvoering van de werkzaamheden inzake pensioen- en vermogensbeheer is volledig uitbesteed. Bij alle uitbestedingsactiviteiten conformeert Pensioenfonds HAIO zich volledig aan de regelgeving van De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) op het gebied van uitbesteding. Pensioenfonds HAIO beschikt voor iedere extern uit te voeren activiteit over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan het bij of krachtens artikel 34 van de PW bepaalde.

- Administratie
Het bestuur heeft de pensioenadministratie uitbesteed aan AZL. Daarnaast zijn de ondersteuning en begeleiding van het bestuur en de communicatiecommissie, alsmede werkzaamheden in het kader van de jaarverslaglegging aan AZL uitbesteed.
- Vermogensbeheer
De beleggingscommissie voert het beleggingsbeleid van het bestuur uit door opdrachten voor beleggingen aan Brand New Day Bank en opdrachten voor deposito's en liquiditeiten aan vijf Nederlandse banken.
De effecten zijn door Brand New Day in bewaring gegeven bij een custodian, thans Kas Bank N.V. Pensioenfonds HAIO blijft eigenaar van de effecten.
- Adviserend actuaire
Het bestuur heeft AZL aangesteld als adviserend actuaire van Pensioenfonds HAIO. De adviserend actuaire maakt jaarlijks een actuariële verslag. De adviserend actuaire woont desgewenst de bestuursvergaderingen bij en voorziet het bestuur tijdens de vergaderingen en desgewenst tussentijds van beleidsmatige (actuariële) adviezen.
- Adviseur van bestuur
De heer E. Osinga is algemeen bestuursadviseur met speciale deskundigheid op actuariële gebied. Hij woont de bestuursvergaderingen bij. Voor de opdrachten is een overeenkomst van opdracht opgesteld.
- Waarmerkend actuaire
Pensioenfonds HAIO heeft Ruigrok Actuariële Consultancy B.V. aangesteld als waarmerkend actuaire.
De waarmerkend actuaire controleert of de technische voorziening op voldoende prudente grondslagen en correct is vastgesteld en controleert of de aanwezige middelen voldoende zijn voor de door Pensioenfonds HAIO aangegane verplichtingen. Daarnaast geeft de waarmerkend actuaire jaarlijks een actuariële verklaring af ten behoeve van de jaarstukken (bestuursverslag en verslagstaten ten behoeve van DNB) en onderbouwt het oordeel aan het bestuur door middel van een management letter.
- Externe accountant
Het bestuur heeft accountantsbureau Mazars, Paardekooper & Hoffman (hierna: Mazars) aangesteld als de accountant van Pensioenfonds HAIO. Mazars verzorgt de jaarlijkse controle op de jaarrekening en de staten voor DNB. De accountant zal (minimaal) eenmaal per jaar in de bestuursvergadering mondeling verslag doen van zijn bevindingen en controlewerkzaamheden. Tevens legt hij een en ander schriftelijk vast door middel van een accountantsverklaring en een management letter gericht aan het bestuur.

Het bestuur blijft eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van Pensioenfonds HAIO en houdt dan ook toezicht op zijn adviseurs. Periodiek zal geëvalueerd worden of alle externe deskundigen nog naar genoegen van het bestuur functioneren

In het kader van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is met alle uitbestede partijen, waar nodig, een verwerkersovereenkomst getekend.

2.14 Overig

Pensioenfonds HAIO is lid van de Pensioenfederatie. De Pensioenfederatie behartigt de belangen van de Nederlandse pensioenfonds en bevordert de ontwikkeling van het pensioenstelsel. Daarnaast informeert de Pensioenfederatie haar leden regelmatig over de ontwikkelingen op pensioengebied.

HOOFDSTUK 3 HOOFDLIJNEN VAN DE UITVOERINGSOVEREENKOMST

Het bestuur heeft ten behoeve van de uitvoering van de pensioenovereenkomst een uitvoeringsovereenkomst gesloten met de Stichting SBOH, die voldoet aan artikel 25 van de PW.

3.1 Premiebetaling

De werkgever betaalt de verschuldigde premie in maandelijkse termijnen aan Pensioenfonds HAIO. De premie dient uiterlijk betaald te worden per de achtste van de maand, volgend op de maand waarover de premie is verschuldigd. Tevens levert de werkgever het daarbij behorende premieoverzicht. De wijze van premiebetaling voldoet aan de eisen van artikel 26 van de PW.

HOOFDSTUK 4 HOOFDLIJNEN VAN DE PENSIOENREGELING

4.1 Pensioenkapitalen (beschikbare premieregeling)

De pensioenregeling betreft een regeling op basis van beschikbare premie. De premie is 8,5% van het totale loon wat leidt tot een beschikbare premie ter grootte van 98,45% van de door de Belastingdienst gepubliceerde maximale fiscale staffel. Maandelijks wordt een twaalfde deel van de jaarpremie in rekening gebracht betaald. Uit de beschikbare premies worden kosten en premies voor risicodekkingen (zie 6.5) voldaan en de spaarpremie, gebaseerd op de leeftijdsafhankelijke staffel onttrokken. Deze spaarpremie wordt omgerekend in participaties, die maandelijks met 1/12% worden verhoogd. Deelnemers en gewezen deelnemers (die op 31 maart in de administratie van Pensioenfonds HAIO staan) komen daarnaast jaarlijks in aanmerking voor een resultatendeling. Deze resultatendeling vloeit voort uit het ambitieniveau van Pensioenfonds HAIO, hetgeen inhoudt dat Pensioenfonds HAIO ernaar streeft om de opgebouwde pensioenkapitalen jaarlijks minimaal aan te passen aan de inflatie. De deelnemers hebben geen recht op deze verhoging. Alle risico's liggen bij de deelnemer. Pensioenfonds HAIO kent geen toeslagenbeleid.

Voor een precieze inhoud wordt verwezen naar het pensioenreglement.

4.2 Deelneming

- Deelnemer
Een deelnemer is een ieder in loondienst van de Stichting SBOH die de opleiding tot huisarts volgt, met uitsluiting van de arts die een individueel scholingsprogramma of een beoordelingsstage volgt conform het Kaderbesluit College Geneeskundige Specialismen (CGS), die door de werkgever bij het pensioenfonds als deelnemer is aangemeld.
- Bijzondere deelnemers
Bij een beëindiging van het dienstverband met de werkgever, terwijl de deelnemer voor 65% of meer beroepsarbeidsongeschikt is als BIG geregistreerd arts, kan het deelnemerschap tijdens de duur van de arbeidsongeschiktheid worden voortgezet. Er is dan sprake van premieovername waarbij de verschuldigde premie ten laste komt van Pensioenfonds HAIO. Pensioenfonds HAIO heeft dit risico herverzekerd vanaf 2 jaar na ontstaan van de arbeidsongeschiktheid. De arbeidsongeschikte deelnemer blijft een deelnemer in de zin van dit pensioenreglement.

4.3 Kenmerken van de regeling

- Karakter regeling
De pensioenregeling van Pensioenfonds HAIO betreft een "premieovereenkomst".
De belangrijkste kenmerken hiervan zijn:
 - Beleggingen ten behoeve van ouderdomspensioen, in combinatie met 70% uitgesteld partnerpensioen op de pensioendatum, opgebouwd in de vorm van een vermogen, door gedurende het deelnemerschap maandelijks een leeftijdsafhankelijke netto premie om te rekenen in participaties in het pensioenvermogen van Pensioenfonds HAIO. Deze met de maandelijkse leeftijdsafhankelijke premie aangeschafte participaties worden toegevoegd aan de reeds opgebouwde participaties van de deelnemer.

- In de keuze van ouderdomspensioen, in combinatie met 70% uitgesteld partnerpensioen, zit besloten in de hoogte van de staffel voor de leeftijdsafhankelijke premie. Dat leidt ertoe dat op de pensioendatum het partnerpensioen kan worden uitgeruild tegen een hoger ouderdomspensioen, op de aldan geldende wettelijke grondslagen.
- De leeftijdsafhankelijke premie ten behoeve van ouderdomspensioen en 70% partnerpensioen vanaf de pensioendatum bedraagt een percentage van de pensioengrondslag aan de hand van de volgende tabel.

<u>Leeftijdsklasse</u>	<u>Percentage</u>
20 tot en met 24	7,6
25 tot en met 29	8,8
30 tot en met 34	10,2
35 tot en met 39	11,8
40 tot en met 44	13,8
45 tot en met 49	16,0
50 tot en met 54	18,7
55 tot en met 59	22,0
60 tot en met 64	26,1
65 tot en met 67	30,1

- Het deelnemerschap kent een duur van circa 4 jaar aangezien het arbeidscontract, en daarmee het deelnemerschap, afloopt na beëindiging van de opleiding. Na de opleiding zal er in het algemeen sprake zijn van deelnemerschap bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) of het Pensioenfonds voor Huisartsen (SPH). Het opgebouwde pensioenkapitaal zal in het algemeen worden overgedragen aan een van deze fondsen.
 - Een gewezen deelnemer heeft na beëindiging van het deelnemerschap het recht waardeoverdracht aan te vragen.
- Pensioenleeftijd
Pensioenfonds HAIO kent een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.
 - Pensioensalaris
Het werkelijk genoten bruto maandsalaris van de deelnemer ingevolge de collectieve arbeidsovereenkomst voor de Stichting SBOH, vermeerderd met de toegekende vakantietoeslag en eindejaarsuitkering.
 - Franchise
Eén twaalfde deel van het bedrag ter grootte van 10/7 van de AOW-uitkering voor een gehuwde, inclusief vakantietoeslag, dat per 1 januari van een jaar voor dat jaar is vastgesteld. Voor deeltijdwerkers wordt de franchise vastgesteld naar rato van het deeltijdpercentage. Indien het deeltijdpercentage tussentijds wijzigt wordt ook de franchise tussentijds aangepast.
 - Pensioengrondslag

De pensioengrondslag bedraagt het pensioensalaris, verminderd met de franchise. De pensioengrondslag wordt maandelijks vastgesteld.

4.4 Pensioensoorten

- Ouderdomspensioen
Het ouderdomspensioen wordt opgebouwd tijdens de duur van het deelnemerschap, waarbij de beschikbare premie voor het ouderdomspensioen wordt aangewend voor opbouw van een pensioenkapitaal.

Een gewezen deelnemer heeft na beëindiging van het deelnemerschap het recht om waardeoverdracht aan te vragen. Wordt van dit recht gebruik gemaakt dan draagt het pensioenfonds de waarde over naar het pensioenfonds waar de gewezen deelnemer is aangesloten.

- Partnerpensioen op risicobasis
Verzekerd is de partner waarmee de deelnemer is gehuwd dan wel waarmee de deelnemer een geregistreerd of aangemeld partnerschap is aangegaan.
Het partnerpensioen, inclusief een jaarlijkse stijging van 1% vanaf de ingangsdatum van het pensioen, wordt geheel herverzekerd op risicobasis, wat inhoudt dat er geen sprake is van pensioenopbouw voor partnerpensioen.

Pensioenfonds HAIO sluit ten behoeve van de partner van een deelnemer een overlijdensrisicoverzekering op kapitaalbasis bij een herverzekeringsmaatschappij. Na het overlijden van de deelnemer wordt de kapitaalsuitkering van deze verzekering aangewend voor een direct ingaand partnerpensioen, zoals hierna omschreven, inclusief een jaarlijkse stijging van 1%, dat wordt gesloten bij een verzekeringsmaatschappij.

Het jaarlijks beoogde partnerpensioen bedraagt bij ingang 50% van twaalfmaal de van toepassing zijnde pensioengrondslag, direct voorafgaand aan de datum van overlijden van de deelnemer.

- Anw-hiaatpensioen
Onder de voorwaarde dat de partner voldoet aan het inkomenscriterium dat gehanteerd wordt bij de toekenning en de bepaling van de hoogte van de wettelijke ANW-uitkering, wordt het partnerpensioen verhoogd met het bedrag van het beoogde jaarlijks ANW-hiaatpensioen, mits de partner geboren is op of na 1 januari 1950. Indien er kinderen aanwezig zijn, gaat het beoogde jaarlijkse ANW-hiaatpensioen in vanaf het moment dat het jongste kind de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Eventueel elders opgebouwde aanspraken op partnerpensioen uit een eerder dienstverband worden in mindering gebracht op het partnerpensioen.
- Wezenpensioen op risicobasis
Het wezenpensioen wordt reglementair alleen toegekend aan de kinderen van een overleden deelnemer, geregistreerde partner of aangemelde partner.

Het wezenpensioen inclusief een jaarlijkse stijging van 3% vanaf de ingangsdatum van het pensioen, wordt geheel verzekerd op risicobasis, wat inhoudt dat er geen sprake is van pensioenopbouw voor wezenpensioen.

Pensioenfonds HAIO sluit ten behoeve van het kind van een deelnemer een overlijdensrisico-verzekering op rentebasis bij een herverzekeringsmaatschappij. Na het overlijden van een deelnemer wordt de contante waarde van het wezenpensioen aangewend voor een verzekering van een direct ingaand wezenpensioen voor een kind van de deelnemer, zoals hierna omschreven, inclusief een jaarlijkse stijging van 3%, bij een verzekeringsmaatschappij.

Het beoogde jaarlijkse wezenpensioen bedraagt bij ingang 10% van twaalfmaal de van toepassing zijnde pensioengrondslag, direct voorafgaand aan de datum van overlijden van de deelnemer. Eventueel elders opgebouwde aanspraken op wezenpensioen uit een eerder dienstverband worden in mindering gebracht bij toekenning van een ingaand wezenpensioen.

Het recht op wezenpensioen geldt voor een maximum van 5 kinderen van een deelnemer. Bij meer dan 5 kinderen, wordt het maximale wezenpensioen van 5 kinderen naar evenredigheid verdeeld over alle kinderen.

Het wezenpensioen eindigt bij het bereiken van de 18-jarige leeftijd.

Het wezenpensioen voor een kind wordt verdubbeld als ten gevolge van eenzelfde gebeurtenis beide ouders komen te overlijden.

4.6 Herverzekering

Pensioenfonds HAIO heeft de overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's herverzekerd bij Elips Life AG. Dit is vastgelegd in een herverzekeringsovereenkomst.

4.7 Belegging en aanwending van het kapitaal in het kader van de Wet Verbeterde Premieregeling

Pensioenfonds HAIO bepaalt het beleggingsbeleid; er is geen keuzevrijheid voor de deelnemer. Pensioenfonds HAIO hanteert geen life-cycles; Pensioenfonds HAIO werkt met één uniform beleggingsprofiel. Pensioenfonds HAIO heeft geen deelnemers in het bestand die 10 jaar of minder voor hun pensioendatum zitten. Gelet hierop, de korte duur van deelname aan de regeling, het gegeven dat de deelnemers een relatief homogene groep vormen en de gemiddelde leeftijd van de deelnemers, acht het bestuur het invoeren van life-cycles niet noodzakelijk.

Pensioenfonds HAIO keert geen pensioen uit. Indien de deelnemer in aanmerking wil komen voor de inkoop van een vaste of variabele pensioenuitkering conform de Wet Verbeterde Premieregeling, heeft de deelnemer de mogelijkheid de kapitalen elders onder te brengen (shoprecht). Aan de deelnemer die 10 jaar voor zijn pensioendatum zit, wordt een brief toegestuurd, waarin de deelnemer, voor zover mogelijk wordt gewezen op de voor- en nadelen en risico's van een vaste- en/of variabele uitkering. Tevens wordt de deelnemer geïnformeerd over het feit dat Pensioenfonds HAIO geen uitkeringen doet, maar de deelnemer shoprecht heeft en het fonds slechts één beleggingsprofiel hanteert, waarbij Pensioenfonds HAIO en niet de deelnemer verantwoordelijk is voor het beleggingsbeleid.

HOOFDSTUK 5 HOOFDLIJNEN VAN HET INTERNE BEHEERSINGSSYSTEEM EN VAN DE OPZET VAN DE ADMINISTRatieve ORGANISATIE EN INTERNE CONTROLE (AO/IC)

5.1 Algemeen

Pensioenfonds HAIO heeft voor de uitvoering van zijn taken geen eigen organisatie in het leven geroepen, maar een en ander uitbesteed. De waarborgen voor een beheerste en integere bedrijfsvoering die artikel 143 van de PW met betrekking tot de inrichting van de fondsorganisatie verlangt, zijn onderwerp van overeenkomst en overleg tussen het bestuur en de uitvoeringsorganisaties.

Een beheerste en integere bedrijfsvoering heeft in ieder geval betrekking op:

- a. het beheersen van bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's;
- b. integriteit;
- c. de soliditeit van Pensioenfonds HAIO, waaronder wordt verstaan het beheersen van financiële en andere risico's die de soliditeit kunnen aantasten;
- d. het beheersen van de financiële positie over de lange termijn.

De vorenstaande onderwerpen komen hierna aan de orde.

5.2 Beleidsuitgangspunten van de uitbesteding

Het bestuur heeft op basis van zijn verantwoordelijkheid voor het beheer van Pensioenfonds HAIO, de vereiste professionalisering en de noodzakelijke risicobeheersing, gekozen voor uitbesteding van alle werkzaamheden inzake pensioenbeheer aan externe partijen.

Het bestuur heeft het uitbestedingsbeleid van Pensioenfonds HAIO vastgelegd in een beleidsdocument 'uitbestedingsbeleid' conform de door DNB gepubliceerde "Guidance uitbesteding door pensioenfondsen".

Het bestuur is van oordeel dat de belangen van de deelnemers, slapers en de bij deze uitbesteding betrokken werkgever uiteindelijk beter zijn gediend dan bij eigen beheer.

Voor de opdrachten aan Brand New Day voor (beleggings)werkzaamheden ligt een schriftelijke overeenkomst met Brand New Day ten grondslag. Er wordt op toegezien dat overeenkomstig deze overeenkomsten regelmatig wordt gerapporteerd en dat periodiek een evaluatierapport in het voltallige bestuur wordt besproken.

Het bestuur heeft de pensioenadministratie uitbesteed aan AZL. AZL heeft een fondsmanager aangesteld die de vaste gesprekspartner en het eerste aanspreekpunt voor het bestuur is met betrekking tot de dienstverlening van AZL. Daarnaast zijn volgens de overeenkomst actuariael advies, communicatieadvies, bestuursadvies en -ondersteuning, alsmede werkzaamheden in het kader van de jaarverslaglegging aan AZL uitbesteed. De aan AZL uitbestede werkzaamheden zijn schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst met AZL.

Ook heeft Pensioenfonds HAIO een deel van het bestuursadvies neergelegd bij een externe deskundige adviseur. Hiertoe is een overeenkomst van opdracht gesloten per 1 januari 2018.

Uitgangspunt is voorts dat het bestuur eindverantwoordelijk en aansprakelijk blijft voor alle uitbestede werkzaamheden en daarmee samenhangende handelingen. Het bestuur is in beginsel van mening dat het deze verantwoordelijkheid kan dragen door middel van:

- o het rechtstreeks ter verantwoording roepen van de hiervoor genoemde partijen, en
- o de schriftelijke periodieke rapportages over de uitvoering van de uitbestede werkzaamheden, die het bestuur zo nodig ter beoordeling en controle aan een onafhankelijke, derde partij zal voorleggen.

Indien daartoe aanleiding bestaat, kan het bestuur besluiten eigen onderzoek te doen of te laten uitvoeren.

Een keer in de twee jaar evalueert het bestuur het huidige uitbestedingsbeleid waarbij dezelfde stappen worden doorlopen als bij het vaststellen van het beleid.

Niet zonder betekenis voor het waarmaken van de eigen verantwoordelijkheid acht het bestuur de waarborgen die zijn gelegen in het waarmerken door de waarmerkend actuaris en de accountant, van de jaarlijkse staten van Pensioenfonds HAIO zoals bedoeld in artikel 147 PW, en de meldingsplicht van deze beide externe deskundigen in dat verband, krachtens artikel 170 PW.

5.3 Analyse van de met de uitbesteding samenhangende risico's

De uitbesteding van werkzaamheden heeft tot gevolg dat het bestuur geen directe gezagsverhouding heeft met de werknemers in dienst van de uitvoeringsorganisaties, die feitelijk en dagelijks zijn belast met de uitvoering van die werkzaamheden. Het bestuur heeft voorts geen rechtstreeks zicht op en voert geen directe controle uit op administratieve processen zoals pensioenberekeningen, pensioenadministratie e.d. Daardoor ontbreekt eveneens zicht op de werkelijke uitvoeringskosten.

Het bestuur erkent voorts dat aan de uitbesteding het risico is verbonden van discontinuïteit van de dienstverlening door AZL en Brand New Day.

Tenslotte vergt het besturen op afstand grotere inspanningen met betrekking tot de wederzijdse communicatie en informatie-uitwisseling.

5.4 Uitwerking en implementatie van de beleidsuitgangspunten

Het bestuur heeft met AZL contractueel vastgelegd dat AZL de wettelijke voorschriften met betrekking tot de uitbesteding zal naleven. De beleidsuitgangspunten zijn op de hierna omschreven wijze uitgewerkt en geïmplementeerd.

5.4.1 Financiële soliditeit en continuïteit van de dienstverlening

Indien wenselijk, kan het bestuur de financiële soliditeit van AZL en Brand New Day beoordelen aan de hand van jaarcijfers en eventuele halfjaarberichten. Op grond van deze documenten kan het bestuur zich mede een oordeel vormen over de continuïteit van de dienstverlening.

5.4.2 Integriteit

Het bestuur heeft kennis genomen van de gedragscode, alsmede de insiderregeling van AZL. Brand New Day staat ter zake van zijn integriteit en compliance onder toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM). De externe accountant van Pensioenfonds HAIO heeft inzage in de rapportages die risk, compliance & internal audit van Brand New Day opstelt. Ook heeft deze accountant inzicht in de verslagen van de periodieke controles en andere toezichtactiviteiten van DNB en AFM.

Het bestuur stelt vast dat AZL als onderdeel van NN IP zodanig juridisch en bestuurlijk onafhankelijk is gepositioneerd dat dit het bestuur voldoende vertrouwen geeft dat er geen sprake is van enige belangenverstremgeling en -conflicten.

Het bestuur stelt tevens vast dat Brand New Day een juridisch en bestuurlijk onafhankelijke organisatie is, die het bestuur voldoende vertrouwen geeft dat er geen sprake is van enige belangenverstremgeling en -conflicten. Zowel DNB als AFM houden toezicht op Brand New Day als beleggingsinstelling.

Indien AZL of Brand New Day een langdurig samenwerkingsverband met andere organisaties aangaan, dan wel haar werkzaamheden geheel of gedeeltelijk overdraagt, wordt het bestuur daarover geïnformeerd.

Hetzelfde geldt indien AZL besluit essentiële werkzaamheden onderwerp van onder-uitbesteding te maken.

5.4.3 Goed ondernemerschap

De organisatiestructuur van AZL is voor het bestuur beschikbaar. Het management van AZL staat onder toezicht van een Raad van Commissarissen. AZL kent een directiereglement, waarin onder meer is vastgelegd welke beslissingen ten aanzien van dochtervennootschappen vooraf dienen te worden goedgekeurd door de Raad van Commissarissen van AZL. Het gaat hierbij onder meer om het uitoefenen van stemrecht, het betreden van een nieuw werkgebied, het staken van een bestaande activiteit, fusie, strategische allianties of samenwerking e.d.

De aanbevelingen van de “Commissie Tabaksblat” en haar voorgangers op het gebied van corporate governance vormen geregeld onderwerp van overleg binnen de Raad van Commissarissen van AZL, alsmede van overleg tussen de Raad van Commissarissen en de statutaire directie van AZL.

De organisatiestructuur van Brand New Day is voor het bestuur beschikbaar. Brand New Day is in het bezit van alle van toepassing zijnde vergunningen van AFM en DNB.

5.4.4 Kwaliteit van de dienstverlening

Het bestuur beoordeelt de kwaliteit van de dienstverlening door AZL en Brand New Day continu aan de hand van de wijze waarop de organisatie haar uitvoeringscontract nakomt.

Ieder jaar evalueert het bestuur de huidige uitvoerders.

De regelmatige contacten tussen het bestuur, AZL en Brand New Day, hetzij in of buiten bestuursvergaderingen of in commissies uit het bestuur, stellen het bestuur in staat ter zake een gefundeerde beoordeling te maken. Door deelname aan informatiebijeenkomsten over (aanvullende) pensioenonderwerpen, persoonlijke relaties van de bestuursleden, het leggen van contacten met andere marktpartijen op ad hoc basis, het inwinnen van referenties en het maken van vergelijkingen, vormt het bestuur zich een beeld van de reputatie van AZL en Brand New Day.

Met betrekking tot het pensioenbeheer wordt aan een klachtenregistratie aandacht besteed in het kader van periodieke ISAE 3402 type II rapportage en de ISAE 3000 rapportage.

De backoffice van AZL heeft een deelnemerscontact-registratie systeem (DCS) in ontwikkeling waarin alle contacten met deelnemers worden vastgelegd. Tevens wordt een systeem ontwikkeld voor het meten van de tevredenheid van een deelnemer na een actie van AZL. Deze meting vindt schriftelijk plaats op basis van een steekproef, die door het administratiesysteem wordt geïnitieerd. Na invoering zal AZL in de periodieke administratieve rapportage hierover het bestuur informeren.

De kwaliteit van de dienstverlening wordt onder meer vastgelegd in de overeenkomst die het bestuur heeft gesloten met Brand New Day.

5.4.5 Geschiktheid

Het bestuur beschikt over een geschiktheidsplan, met behulp waarvan de geschiktheid van de individuele bestuurders en het bestuur als geheel wordt getoetst en indien nodig bevorderd.

Het bestuur heeft er voorts nota van genomen dat AZL over een opleidingsplan beschikt, dat zich uitstrekt over alle functietypen en –niveaus van de organisatie en deskundigheidsbevordering van het personeel van AZL als hoofddoel heeft. Het bestuur is ervan op de hoogte dat AZL een sociaal verslag opstelt, waarin hierop wordt ingegaan.

5.4.6 Communicatie en bestuursondersteuning

Ten behoeve van een goede interne communicatie en bestuursadvisering heeft AZL aan Pensioenfonds HAIO een vaste bestuursadviseur toegewezen, die tevens een coördinerende rol heeft richting de externe deskundigen. Deze bestuursadviseur is het eerste aanspreekpunt voor het bestuur. Bij deze persoon berust ook het dagelijks beheer van Pensioenfonds HAIO. De bestuursadviseur wordt in zijn taken ondersteund.

AZL voorziet in een vervanger indien de bestuursadviseur gedurende langere tijd niet in staat is zijn of haar werkzaamheden voor Pensioenfonds HAIO uit te voeren.

Voor vragen en opmerkingen op het niveau van individuele deelnemers beschikt AZL over een helpdesk. De helpdesk en bemensing daarvan zijn met het bestuur, de deelnemers en andere belanghebbenden gecommuniceerd.

Pensioenfonds HAIO beschikt over een eigen website. Deelnemers kunnen via deze website informatie raadplegen over hun participaties in het pensioenvermogen bij Pensioenfonds HAIO. Voor alle belanghebbenden is er relevante algemene informatie beschikbaar over Pensioenfonds HAIO.

5.4.7 Wettelijke en bestuursrechtelijke termijnen

Het bestuur heeft in de overeenkomst met AZL afspraken gemaakt over tijdige nakoming van wettelijke en bestuursrechtelijke verplichtingen die aan een bepaalde termijn gebonden zijn en waarvan de overschrijding tot het opleggen van een boete of last onder dwangsom door de bevoegde autoriteiten kan leiden. In het bijzonder wordt in dit verband melding gemaakt van tijdige oplevering van gegevens ten behoeve van de vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening, alsmede de kwartaal- en jaarstaten.

Het bestuur acht het lopen van risico's ter zake van de naleving van wet- en regelgeving in het algemeen overigens gering, mede omdat de externe accountant en actuaris ingevolge artikel 170 van de PW de toezichthouder DNB of AFM (hierna: de toezichthouder) spontaan moeten melden indien zij kennis hebben genomen van omstandigheden die strijdig zijn met de PW, dan wel sprake is van niet-nakoming van door Pensioenfonds HAIO aangegane verplichtingen. Voorts meldt de accountant de toezichthouder indien hij geen verklaring omtrent de getrouwheid wil afgeven of voorbehouden maakt.

5.4.8 Aansprakelijkheid

Ingevolge van de overeenkomst met AZL en Brand New Day kan Pensioenfonds HAIO geleden schade op AZL of Brand New Day verhalen, indien functionarissen van AZL of Brand New Day met betrekking tot hun handelen of nalaten hiervan grove schuld of onachtzaamheid kan worden verweten.

5.4.9 Kostenbeheersing

Het bestuur voorkomt een situatie van onbeheersbare uitvoeringskosten door het vooraf door het bestuur goedkeuren van jaarlijkse begrotingen en tijdige melding van eventuele overschrijdingen hierop.

5.4.10 Interne AO/IC en beheersingsmaatregelen pensioenbeheer; ISAE rapportages

Om aan de behoefte van het bestuur aan zekerheid en daarmee aan kwaliteitsgaranties tegemoet te komen, heeft AZL ervoor gekozen om gecertificeerd te worden volgens de richtlijnen van ISAE 3402 en ISAE 3000.

Voor de meeste relevante processen is een beschrijving van de AO/IC opgesteld, die heeft geleid tot een beschrijving van de beheersingsmaatregelen voor de betreffende processen.

De directie van AZL heeft haar accountant opdracht gegeven de beschrijving van de beheersmaatregelen met betrekking tot de backoffice pensioenen van AZL te onderzoeken.

Dit onderzoek, dat op basis van onderlinge afspraken is uitgevoerd door de externe accountant en de risk, compliance & internal audit, omvatte werkzaamheden gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid dat:

- a. de genoemde beschrijving toereikend is;
- b. de interne beheersing op passende wijze is opgezet om de door de leiding geformuleerde doelstellingen te bereiken;
- c. de beheersmaatregelen zijn uitgevoerd, en
- d. de interne beheersingsmaatregelen op effectieve wijze werken.

Voornoemd onderzoek, gericht op opzet, bestaan en werking van de interne beheersingsmaatregelen, heeft ertoe geleid dat de externe accountant van AZL jaarlijks een zogenaamde ISAE 3402 type II verklaring en ISAE 3000 rapportage heeft afgegeven. De rapporten die in dit kader zijn opgesteld, zijn aan het bestuur en de externe accountant van Pensioenfonds HAIO beschikbaar gesteld.

Het hiervoor bedoelde onderzoek zal elk jaar opnieuw worden uitgevoerd.

Het bestuur is bereid om van een eigen uitgebreide audit bij AZL af te zien, indien de benodigde informatie reeds voorhanden is.

5.4.11 Overige procedures

Het bestuur heeft voorts kennis genomen van het calamiteiten- en continuïteitsplan (contingency plan) van AZL. Brandbeveiliging en een ontruimingsplan zijn onderdelen daarvan.

Voorts zijn procedures opgesteld ten aanzien van back-up en restore. Backups worden dagelijks gemaakt. Door testen van de restore procedures wordt de betrouwbaarheid van het backup- en restore proces gegarandeerd.

De risico's van benchmark en het opvolgen van het mandaat worden beperkt doordat het bestuur Brand New Day monitort aan de hand van kwartaalrapportages over de ontwikkelingen van de beleggingen. Brand New Day levert elk kwartaal eveneens een rapportage welke bestemd is voor DNB en voldoet aan de eisen van DNB.

5.4.12 Wijzigingen in de uitbesteding of nieuwe uitbesteding

In de overeenkomst met AZL is aangegeven dat het bestuur uit eigen beweging wordt geïnformeerd over inhoudelijke wijzigingen in de hiervoor bedoelde documenten c.q. informatie.

Het bestuur beoordeelt, bij voorkeur in zijn eerstvolgende vergadering, of deze wijzigingen, gelet op de beleidsuitgangspunten en gemaakte risicoanalyse, passend zijn.

Een zelfde beoordeling vindt plaats ten aanzien van nieuw voorgenomen uitbestedingen, waarbij uiteindelijke besluitvorming eerst plaatsvindt na het doorlopen van een selectieproces.

5.5 Periodieke toetsing van de gemaakte afspraken

Het bestuur van Pensioenfonds HAIO toetst regelmatig of de wijze waarop de werkzaamheden worden verricht nog in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Een en ander vindt plaats op basis van periodieke rapportages door AZL. Deze rapportages bestaan uit de volgende zelfstandige onderdelen:

5.5.1 Administratieve rapportages

AZL levert het bestuur periodiek een zogenaamde administratieve rapportage, waarin relevante ontwikkelingen worden gemeld met betrekking tot de interne processen, de verwerking van gegevens, eventuele knelpunten die in de werkzaamheden zijn opgetreden, klachten van deelnemers en de genomen initiatieven ter zake en alle andere aspecten waarover in de SLA's afspraken zijn gemaakt.

De administratieve rapportage stelt AZL bovendien in staat al die zaken te melden die het bestuur in staat stellen om handelend op te treden naar de werkgever en andere betrokken partijen.

5.5.2 Beleggingsrapporten en Kwartaalrapportage Beleggingen

Brand New Day levert het bestuur elk kwartaal een rapportage over de ontwikkelingen van de beleggingen. In deze rapportage doet Brand New Day schriftelijk verslag van haar beleggingsactiviteiten.

5.5.3 Notities over (wettelijke) pensioenontwikkelingen

AZL levert het bestuur periodiek een overzicht van de actuele en voor Pensioenfonds HAIO relevante pensioenontwikkelingen, genaamd 'Pensioenitems'. Uit deze overzichten moet blijken dat Pensioenfonds HAIO op de hoogte wordt gesteld van alle wet- en regelgeving c.q. bestuursrechtelijke bepalingen. Indien Pensioenfonds HAIO niet of niet meer voldoet aan wet- en of regelgeving, doet AZL via de bestuursadviseur voorstellen tot noodzakelijke aanpassingen.

AZL stelt het bestuur tevens op de hoogte van ontwikkelingen via haar orgaan AZL Perspectief en de jaarlijkse Relatiedag en themabijeenkomsten.

Daarnaast blijft het bestuur op de hoogte van belangrijke pensioenontwikkelingen door middel van het bijwonen van seminars en het volgen van opleidingen conform het opleidingsplan en tevens door het lezen van relevante vakliteratuur, zoals publicaties van de toezichthouders, de Pensioenfederatie, het Financieel Dagblad en tijdschriften.

5.5.4 Inschakeling van de accountant

AZL is bereid op verzoek van het bestuur haar rapportages voor te leggen aan de accountant van Pensioenfonds HAIO. AZL wordt de gelegenheid geboden om op gemaakte opmerkingen en bevindingen van de accountant van Pensioenfonds HAIO te reageren.

5.5.5 Overig

Het bestuur wordt door AZL geïnformeerd over alle correspondentie die AZL namens Pensioenfonds HAIO voert met onder meer de toezichthouders, het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Belastingdienst.

AZL stelt het bestuur van Pensioenfonds HAIO onverwijld op de hoogte van materiële problemen die zich in het kader van de uitbesteding voordoen.

5.6 Beëindiging van de uitbesteding

Pensioenfonds HAIO heeft met AZL en Brand New Day schriftelijke afspraken gemaakt over de opzegging en beëindigingsvoorwaarden.

5.7 Waarborging van gescheiden administraties en informatieverstrekking

AZL houdt de gegevens en bestanden van Pensioenfonds HAIO strikt gescheiden van die van hun andere opdrachtgevers. Hetzelfde geldt voor de archivering van de stukken voor de bestuursvergaderingen en beleggingsadministratie door AZL. De gescheiden informatieverstrekking naar de verschillende opdrachtgevers wordt gewaarborgd door de inrichting van de systemen, interne procedures voor AO en IC, autorisatie- en procuratieregelingen.

Door implementatieprocessen van nieuwe of gewijzigde werkzaamheden buiten de bestaande, dagelijkse werkzaamheden te plaatsen, is de voortgang van laatstbedoelde werkzaamheden bovendien gewaarborgd.

Met betrekking tot privacy zorgen AZL en Brand New Day ervoor dat de privacyaspecten van Pensioenfonds HAIO als gevolg van de uitbesteding in voldoende mate worden gewaarborgd. Deze verplichting is in de betreffende overeenkomsten vervat. In de overeenkomsten is voorts vastgelegd dat de gegevens met betrekking tot de administratie van Pensioenfonds HAIO aan Pensioenfonds HAIO toebehoren, dat het bestuur in dit verband wordt beschouwd als verantwoordelijke en AZL als verwerker in de zin van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. In het privacybeleid van Pensioenfonds HAIO is opgenomen welke persoonsgegevens worden verwerkt en welke rechten en plichten hierbij van toepassing zijn.

5.8 Inlichtingenplicht jegens toezichthouder en toegang tot boeken en bescheiden

AZL en Brand New Day staan de toezichthouder toe, in opdracht van het bestuur van Pensioenfonds HAIO, toezicht en controle uit te oefenen op hun organisatie en verschaffen de toezichthouder alle informatie die het voor een goede uitvoering van haar taken nodig heeft.

Het bestuur heeft met AZL afgesproken, dat deze de aanwijzingen van DNB en AFM die verband houden met de uitbestede activiteiten, zullen volgen.

AZL verstrekt, in opdracht van het bestuur, voorts informatie en geeft inzage in boeken en bescheiden indien de Ombudsman Pensioenen of de Autoriteit Persoonsgegevens daarom in het kader van hun werkzaamheden verzoekt.

5.9 De overeenkomst van uitbesteding

Het bestuur heeft de uitbestede werkzaamheden schriftelijk vastgelegd in een overeenkomst met AZL en Brand New Day. Deze overeenkomsten bevatten een omschrijving van de aard en omvang van de hiervoor bedoelde werkzaamheden. De overeenkomst met AZL is voorzien van prestatienormen (SLA's). AZL rapporteert het bestuur in de hiervoor bedoelde administratieve rapportage of deze normen tijdig worden nagekomen en zo nee, meldt eventueel wanneer en om welke redenen deze niet zijn of konden worden nagekomen.

In het uitvoeringscontract met AZL is het bestuur overeengekomen dat Pensioenfonds HAIO eigenaar blijft van alle gegevens, zowel in digitale vorm als dossiervorm. De automatiseringssystemen alsmede de functionele en technische beschrijvingen blijven eigendom van AZL. Eenmaal per jaar evalueert het bestuur van Pensioenfonds HAIO de samenwerking en de uitgevoerde werkzaamheden met AZL indien daaraan behoefte blijkt te bestaan.

5.10 Overige aspecten

Arbitrage c.q. conflictbeheersing maakt onderdeel uit van de overeenkomst tussen (het bestuur van) Pensioenfonds HAIO en AZL.

5.11 ICT beleid en beveiliging

Pensioenfonds HAIO heeft op 27 november 2018 een ICT-beleid vastgesteld. Het ICT-beleid bevat het normenkader waaraan de bestuursleden moeten voldoen. Door de 'stoepranden, de ICT beliefs' van het ICT-beleid weer te geven is voor alle bestuursleden helder wat wel en niet gewenst is op dit vlak. Bestuursleden zijn hierdoor in control als het gaat om het beheersen van ICT-risico's. Aan de hand van het ICT-beleid kan de controle cyclus periodiek doorlopen worden.

Het ICT-beleid maakt inzichtelijk voor uitbestedingspartijen aan welke normen zij moeten voldoen. Het bestuur van Pensioenfonds HAIO kan op basis van het geformuleerde ICT beleid de dialoog aangaan met uitbestedingspartijen waarna de afspraken in de SLA aangescherpt kunnen worden.

Het bestuur van Pensioenfonds HAIO kan door middel van het normenkader zicht houden op hoe uitbestedingspartijen met ICT omgaan en ook periodiek toetsen of zij zich ook aan deze normen houden. Het principe dat hierbij gehanteerd wordt is: voldoen of verklaar. De uitbestedingspartijen moeten aan de uitgangspunten van het bestuur voldoen of verklaren waarom zij er niet aan (kunnen) voldoen.

HOOFDSTUK 6 FINANCIËEL KADER

6.1 Inleiding

Pensioenfonds HAIO draagt zorg voor de pensioenkapitalen die voortvloeien uit het pensioenreglement. Het pensioensysteem betreft een “beschikbare premieregeling gericht op het opbouwen van een pensioenkapitaal”. De belangrijkste kenmerken van deze beschikbare premieregeling zijn vermeld in hoofdstuk 4. Ter dekking van de opbouw van het pensioenkapitaal wordt in Pensioenfonds HAIO een technische voorziening aangehouden. Het partnerpensioen op risicobasis, het wezenpensioen op risicobasis en de premieovername bij arbeidsongeschiktheid zijn herverzekerd.

De hoogte van het partner- en wezenpensioen is herverzekerd en Pensioenfonds HAIO ontvangt een risicokapitaal ter dekking van de reglementaire pensioenaanspraken die bij overlijden worden verkregen. Mocht dit risicokapitaal niet toereikend zijn ter financiering van deze reglementaire pensioenaanspraken, dan komt het meerdere voor rekening van Pensioenfonds HAIO. Een eventueel overschot komt daarentegen ten gunste van Pensioenfonds HAIO.

6.2 Financiering

De toekenning van de pensioenkapitalen geschiedt uit de leeftijdsafhankelijke premie.

De financiering van de risicokapitalen bij overlijden en van het wezenpensioen geschieden op basis van risicopremies.

De dekking van premieovername van de beschikbare premie bij arbeidsongeschiktheid geschiedt tegen een risicopremie.

De beschikbare premies worden geacht toereikend te zijn voor de opbouw van het pensioenkapitaal, de risicodekkingen en de kosten van Pensioenfonds HAIO. Jaarlijks worden de hoogtes van de beschikbare premies getoetst door de adviserend actuaaris.

De maandelijkse premie bedraagt 8,5% van het maandsalaris, waarvan 6% voor rekening van de werkgever en 2,5% voor rekening van de werknemer komt.

6.3 Technische voorziening

De technische voorziening is gelijk aan de totale waarde van het pensioenkapitaal dat in de vorm van participaties wordt aangehouden. Gedurende het deelnemerschap ontwikkelt de hoogte van de technische voorziening zich met de inleg van de leeftijdsafhankelijke premie die omgerekend worden in participaties. De waarde van eventuele behaalde rendementen wordt tevens aan de technische voorziening toegevoegd.

De beleggingsrisico's die verband houden met de waarde van het pensioenkapitaal zijn voor rekening van de deelnemer. Er wordt voor de vaststelling van de hoogte van de technische voorziening geen rekening gehouden met sterftekansen en een interestverwachting.

De beleggingsrisico's die verband houden met de opbouw van het pensioenkapitaal zijn voor rekening van de deelnemer.

6.3.1 Dekkingsgraad

Aangezien Pensioenfonds HAIO geen voorziening voor risico fonds heeft, rapporteert het fonds geen dekkingsgraad aan DNB. DNB heeft echter een uniforme dekkingsgraad-definitie gepubliceerd (in de aanwijzingen bij de jaarstaten 2015) die alle pensioenfondsen moeten toepassen. Hierbij wordt het eigen vermogen afgezet tegen de totale technische voorzieningen van het fonds, dus inclusief de voorziening voor risico deelnemers en de herverzekerde voorziening. Pensioenfondsen die geen voorziening voor risico fonds hebben, mogen de beleidsdekkingsdekkingsgraad gelijk stellen aan de actuele dekkingsgraad. Pensioenfonds HAIO heeft geen reële dekkingsgraad, omdat het fonds geen toeslagenbeleid heeft.

6.4 Herverzekering

De risico's voortvloeiend uit de aangegane pensioenverplichtingen voor de nabestaanden en de premieovername bij arbeidsongeschiktheid zijn herverzekerd bij Elips Life AG.

- o Partnerpensioen op risicobasis
De herverzekeringsdekking omvat de contante waarde van de aanspraken op een levenslang partnerpensioen bij overlijden van een deelnemer. De herverzekering vindt plaats in de vorm van een risicokapitaal en is op basis van een onbepaalde partnerdekking. Het uitgekeerde risicokapitaal dient aangewend te worden voor aankoop van een direct ingaande levenslange lijfrente op het leven van de partner.
Voor alle deelnemers wordt een overlijdensrisicokapitaal in herverzekering gegeven en bij overlijden van de deelnemer zal dit risicokapitaal worden uitgekeerd, ongeacht het feit of de deelnemer een partner achterlaat. Indien de deelnemer geen partner achterlaat dan komt dit risicokapitaal ten gunste van Pensioenfonds HAIO.

De grondslagen voor de berekening van het risicokapitaal bij overlijden op basis van een levenslang partnerpensioen zijn:

- o Prognosetafel AG2016.
- o ES-P2-ervaringssterfte;
- o Rekenrente 1%;
- o Vast leeftijdsverschil tussen man en vrouw van 3 jaar, waarbij de man 3 jaar ouder is dan de vrouw;
- o 1% samengesteld stijgende uitkeringen.
- o Wezenpensioen op risicobasis
Het overlijdensrisico voortvloeiende uit de reglementaire aanspraken op wezenpensioen wordt op rentebasis herverzekerd. Aan de berekening van het premietarief liggen de volgende grondslagen en veronderstellingen ten grondslag:
 - o Sterfte, bij het uit te keren wezenpensioen, nihil;
 - o Rekenrente 1%;
 - o 3% samengesteld stijgende uitkeringen.
- o Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid
De herverzekeringsdekking omvat bij beroepsarbeidsongeschiktheid als arts, in een functie van een BIG geregistreeerde, langer dan 2 jaar voor een percentage boven 65% een uitkering van een jaarlijkse rente ter grootte van de staffelpremie ter waarborging van de opbouw van

pensioenkapitaal voor ouderdomspensioen in combinatie met 70% uitgesteld partnerpensioen. De arbeidsongeschikte deelnemer blijft deelnemer in de zin van het pensioenreglement. Dit betekent mede dat de dekkingen voor de beoogde aanspraken op partner- en wezenpensioen door Pensioenfonds HAIO bij de herverzekeraar zullen worden ondergebracht. De pensioengrondslag en het bedrag van het Anw-pensioen wordt na toekenning van de premievrijstelling geïndexeerd met hetzelfde percentage als waarmee de salarissen stijgen ingevolge de collectieve arbeidsovereenkomst voor de SBOH.

De kosten voor de continuering van de overlijdensdekking (premie herverzekering) en de kosten in verband met de verhoging van de pensioengrondslag komen ten laste van Pensioenfonds HAIO.

- **Winstdeling**
Een eventuele winstdeling voortkomend uit herverzekering wordt aan de algemene reserve toegevoegd gevormd.

6.5 Premie

De verschuldigde beschikbare premie bedraagt een percentage van het salaris. Deze premie wordt toegeedeeld aan de volgende componenten:

- **Ouderdomspensioen**
De leeftijdsafhankelijke premie voor de opbouw van het pensioenvermogen, bestemd voor de aankoop op de pensioendatum van ouderdomspensioen in combinatie met 70% partnerpensioen).
- **Partner- en wezenpensioen op risicobasis**
De premie voor de herverzekering van het partnerpensioen en de premie voor de herverzekering van het wezenpensioen.
- **Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid**
De premie voor de overname van de premiebetaling van deelnemers die arbeidsongeschikt zijn geworden. Het arbeidsongeschiktheidsrisico is op basis van een jaarlijkse rente herverzekerd bij een verzekeringsmaatschappij.
- **Kosten**
De kosten die nodig zijn voor de uitvoering van de pensioenregeling conform de eisen die daaraan gesteld worden door de toezichthouders.

6.6 Kostendeekkende premie

De kostendeekkende premie is gelijk aan de in punt 6 lid 5 bedoelde beschikbare premie. Na afloop van een boekjaar blijkt of er sprake is van een overschot of tekort op de premie. Het verschil zal afhankelijk zijn van de gemiddelde leeftijd van het deelnemersbestand en het rendement op de beleggingen. Een kleine wijziging in het deelnemersbestand heeft invloed op de hoogte van het staffelpercentage in de tabel vermeld in artikel 4 lid 1 sub 2 en dus op de daarop gebaseerde leeftijdsafhankelijke premie voor de opbouw van het pensioenvermogen.

Een overschot op de kostendeekkende premie leidt tot een toevoeging aan de algemene reserve en een tekort op de kostendeekkende premie tot een onttrekking aan de algemene reserve.

6.7 Algemene reserve

Aan deze reserve wordt jaarlijks het totale resultaat toegevoegd of onttrokken. Ook de winstdeling voortkomend uit herverzekering wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Het minimaal aan te houden bedrag aan algemene reserve is 5% van de technische voorziening. Het gewenste normbedrag aan algemene reserve, na winstdeling aan deelnemers, bedraagt 12% van de technische voorziening, met een bandbreedte van 25%. Dat wil zeggen dat in het kader van het winstdelingsbeleid de ruimte bestaat tot het aanhouden van een algemene reserve tussen de 9% en 15% van de technische voorziening. Voor het gedeelte daarboven wordt een separate winstdelingsreserve gevormd.

6.7.1 Vrije algemene reserve

Het verschil tussen het gewenste normbedrag aan algemene reserve en het minimaal aan te houden bedrag aan algemene reserve wordt aangeduid als vrije algemene reserve.

De middelen die worden belegd tegenover de vrije algemene reserve kunnen risicovol(ler) worden belegd. Voor de belegging van de vrije algemene reserve kunnen een hoger risicoprofiel kennen.

Na afloop van een kalenderjaar zal het bestuur besluiten uit de ruimte in de algemene reserve een bedrag ter beschikking te stellen in de vorm van resultatenverdeling aan de aanwezige deelnemers en gewezen deelnemers. Hierbij wordt het resultaat over het afgelopen kalenderjaar genomen. Het bestuur besluit welk percentage aan resultatendeling wordt toegekend. De verdeling vindt plaats naar rato van de opgebouwde spaarsaldi van de (gewezen) deelnemers per 31 maart van het boekjaar.

Indien de middelen het toestaan verstrekt Pensioenfonds HAIO resultatendeling. Deze resultatendeling moet gezien worden in het kader van het voldoen aan het ambitieniveau als genoemd in paragraaf 2.2.

6.8 Premiebeleid werkgever

De totale beschikbare premie per maand van de werkgever bedraagt 8,5% van het maandsalaris, waarvan 6% voor rekening van de werkgever en 2,5% voor rekening van de werknemer. Het premiepercentage voor de totale beschikbare premie staat in principe vast en kan in het CAO-overleg worden gewijzigd.

De verhouding tussen werkgeversdeel en werknemersdeel wordt in het CAO-overleg vastgesteld.

6.9 Beleggingsbeleid

6.9.1 Beleggingsorganisatie

Het bestuur van Pensioenfonds HAIO is verantwoordelijk voor het beleggingsbeleid en de uitvoering daarvan. Het toezicht op en advies met betrekking tot het beheer van het vermogen is door het bestuur gedelegeerd aan de beleggingscommissie, een en ander met behoud van de eigen verantwoordelijkheid van het bestuur voor dit beheer.

AZL, Brand New Day en beleggingscommissie zijn verantwoordelijk voor de administratie van het pensioenvermogen van Pensioenfonds HAIO, voor het deel dat aan hen is toevertrouwd. Alle

medewerkers van AZL en Brand New Day zijn onderworpen aan de codes die vereist worden in het kader van het toezicht door AFM en DNB.

6.9.2 Vaststellen beleggingsbeleid en risicohouding

Het beleggingsbeleid wordt gevormd binnen de kaders van het door het bestuur vastgestelde pensioenreglement. Een nadere uitwerking van het beleggingsbeleid, inclusief de beleggingsuitgangspunten, de risicohouding en invulling van de beleggingen is vermeld in bijlage 1 “Verklaring inzake de beleggingsbeginselen” en bijlage 2 “Beleggingsrichtlijnen”.

De beleggingsactiviteiten van pensioenfonds HAIO vinden plaats met inachtneming van de Beleggingsrichtlijnen (bijlage 2) en de Verklaring inzake beleggingsbeginselen. De verklaring is, conform artikel 145 PW, opgenomen in bijlage 1 bij de ABTN.

De hiervoor genoemde documenten bevatten in ieder geval een beschrijving van:

- het strategisch beleggingsbeleid, waarin opgenomen een beschrijving van de beleggingsdoelstelling, de samenstelling van de beoogde beleggingsportefeuille, alsmede de mate waarin van de beoogde beleggingsportefeuille mag worden afgeweken;
- de opzet van de uitvoering van de betreffende vermogensbeheeractiviteiten;
- de risicohouding van pensioenfonds HAIO;
- de wijze van risicometing en -beheersing, met name van markt- en kredietrisico's, en
- de opzet van de resultaatsevaluatie met betrekking tot de hiervoor genoemde onderwerpen.

De risicohouding is de mate waarin het bestuur, na overleg met het verantwoordingsorgaan en cao-partijen, bereid is beleggingsrisico's te lopen om de doelstellingen van Pensioenfonds HAIO te realiseren en de mate waarin Pensioenfonds HAIO de vorenbedoelde risico's kan lopen, gegeven de kenmerken van het fonds. De risicohouding voldoet aan de prudent person regel.

6.9.3 Haalbaarheidstoets

Conform de bevestiging van DNB bij brief van 3 juni 2016 zal Pensioenfonds HAIO, als pensioenfonds met een zuivere premieovereenkomst en waarbij binnen Pensioenfonds HAIO geen conversie plaatsvindt naar pensioenaanspraken of pensioenrechten en geen uitkeringen plaatsvinden, geen haalbaarheidstoets uit voeren.

6.9.4 Rapportage

Deelnemers ontvangen ieder jaar voor 1 oktober een uniform pensioen overzicht (UPO) van hun pensioenkapitaal.

Op dit overzicht zijn de beginstand, de doorgestorte gelden en de waardeontwikkeling zichtbaar.

6.10 Financiële sturingsmiddelen

Binnen het kader van de financiële opzet heeft Pensioenfonds HAIO de volgende financiële sturingsmiddelen:

- a. Aanpassing van de beschikbare premie;
- b. Aanpassing van het beleggingsbeleid;
- c. Aanpassing van de leeftijdsafhankelijke premie ten behoeve van participaties voor het pensioenkapitaal;
- d. Vermindering jaarlijkse toekomstige pensioenopbouw.

Ad a. Aanpassen van de beschikbare premie

De financiële positie van Pensioenfonds HAIO zou op enig moment aanleiding kunnen zijn om de beschikbare premie aan te passen. Door cao-partijen is de huidige beschikbare premie en de eigen bijdrage van de deelnemer bepaald. Het bestuur van Pensioenfonds HAIO is verantwoordelijk voor de uitvoering van het premiebeleid. Indien het bestuur op enig moment tot de conclusie komt dat de huidige beschikbare premie voor de uitvoering van de huidige pensioenregeling te laag is in relatie tot de wettelijke eisen die gesteld worden aan de vaststelling van de kostendekkende premie, zal het bestuur hierover in overleg treden met cao-partijen. Tijdens dit overleg zal gekeken worden naar een oplossing waarbij wel aan de wettelijke eisen voor vaststelling van de kostendekkende premie voldaan moeten worden.

Ad b. Aanpassen van het beleggingsbeleid

De risicometing en resultaatsevaluatie door Pensioenfonds HAIO en de situatie op de financiële markten zouden aanleiding kunnen geven om het beleggingsbeleid aan te passen.

Ad c. Aanpassen van de leeftijdsafhankelijke premie ten behoeve van participaties voor het pensioenkapitaal

Indien de hiervoor genoemde sturingsmiddelen niet het gewenste effect hebben, kan worden besloten om de leeftijdsafhankelijke premie aan te passen door aanpassing van de premiestaffel.

Ad d. Vermindering jaarlijkse toekomstige pensioenopbouw

Indien de vermogenspositie dit vereist en het sturingsmiddel premie geen oplossing biedt, kan Pensioenfonds HAIO overgaan tot het verminderen van de toekomstige pensioenopbouw.

Pensioenfonds HAIO informeert de deelnemers en de werkgever schriftelijk over het besluit tot vermindering van de toekomstige pensioenopbouw. Een dergelijke vermindering kan op zijn vroegst een maand nadat cao partijen, de deelnemers en de werkgever geïnformeerd zijn, worden gerealiseerd.

De voorliggende actuariële en bedrijfstechnische nota van Pensioenfonds HAIO is vastgesteld door het bestuur op 29 mei 2019.

Namens Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding,

De heer drs. M.J.A. de Wit
Voorzitter

De heer M. van Rumpt
Bestuurslid

BIJLAGE 1 **VERKLARING INZAKE DE BELEGGINGSBEGINSELEN**

1. Inleiding

Dit document (“de Verklaring”) heeft tot doel de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van Pensioenfonds HAIO te beschrijven. De basis voor dit document is de Pensioenwet (PW). In artikel 145 van deze wet is vastgelegd dat een pensioenfonds een actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) vaststelt en dat deze ABTN in de bijlage onder meer een verklaring inzake beleggingsbeginselen bevat. Deze Verklaring omvat ten minste een drietal onderwerpen, te weten de toegepaste wegingsmethoden voor beleggingsrisico’s, de risicobeheer procedures en de strategische allocatie van activa en passiva in het licht van de aard en looptijd van de pensioenverplichtingen.

Het bestuur van Pensioenfonds HAIO draagt de verantwoordelijkheid voor de inhoud van de Verklaring. Het bestuur van Pensioenfonds HAIO laat zich bij de totstandkoming van deze Verklaring indien nodig adviseren.

Deze versie van de Verklaring is door het bestuur van Pensioenfonds HAIO vastgesteld. De Verklaring wordt periodiek herzien. Daarnaast zal het document worden herzien als er tussentijds belangrijke wijzigingen in het beleggingsbeleid worden doorgevoerd.

Pensioenfonds HAIO zal een afschrift van deze Verklaring op een daartoe ontvangen verzoek aan een deelnemer, gewezen deelnemer of andere belanghebbende ter beschikking stellen.

2. Organisatie

2.1 Pensioenfonds HAIO

In de statuten van Pensioenfonds HAIO is de doelstelling van Pensioenfonds HAIO samengevat. Pensioenfonds HAIO heeft ten doel het voorzien in pensioen voor huisartsen in opleiding en hun nabestaanden in de gevallen en onder de voorwaarden als zijn en zullen worden geregeld in het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst van Pensioenfonds HAIO.

Concreet betekent dit dat:

- De opbouw van de pensioenkapitalen overeenkomstig de in het pensioenreglement vastgelegde bepalingen gewaarborgd is;
- Pensioenfonds HAIO ook op de lange termijn aan zijn verplichtingen kan blijven voldoen;
- Het beleggingsrendement geoptimaliseerd wordt om de na te streven toeslagen te realiseren.

2.2 Het bestuur

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de door cao-partijen overeengekomen pensioenregeling, inclusief het beleggingsproces.

2.3 Deskundigheid

Pensioenfonds HAIO zorgt dat zij in alle fasen van het beleggingsproces beschikt over de professionele deskundige ondersteuning die vereist is voor:

- o een optimaal beleggingsresultaat,
- o een juist beheer van de beleggingen, en
- o de beheersing van de aan de beleggingen verbonden risico's.

2.4 Scheiding van belangen

Pensioenfonds HAIO zorgt ervoor dat binnen het bestuur geen sprake is van belangenverstrengeling of tegenstrijdige belangen. De bestuursleden zijn gebonden aan de door Pensioenfonds HAIO opgestelde gedragscode. Deze gedragscode is (ten minste) gelijkwaardig aan de door de Pensioenfederatie vastgestelde Modelgedragscode.

3. Uitvoering

3.1 Algemene uitgangspunten beleggingsbeginselen

De doelstelling van het beleggingsbeleid van Pensioenfonds HAIO is het behalen van een optimaal rendement ten behoeve van de deelnemers in het fonds, in relatie tot de duur van de deelname. Het bestuur bepaalt welke risico's Pensioenfonds HAIO bereid is daarbij te aanvaarden en houdt hierbij rekening met de opbouw van het deelnemersbestand, de solvabiliteit, en de wenselijkheid van stabiele premies.

Pensioenfonds HAIO vraagt aan alle betrokkenen bij haar beleggingsproces een onverdeelde toewijding aan die beleggingsdoelstelling.

3.2 Toegepaste wegingsmethoden voor beleggingsrisico's

Beleggingsrisico's zijn er in verschillende vormen. Hieronder geven wij een opsomming van de belangrijkste risico's:

- o Renterisico
Dit is het risico op beleggingen waarvan de waarde gevoelig is voor de rentestand, welke normaliter worden aangeduid als vastrentende waarden.
- o Marktrisico
Dit is het risico dat samenhangt met het beleggen in zakelijke waarden, zoals aandelen en onroerend goed.
- o Kredietrisico
Hieronder wordt het risico verstaan dat een tegenpartij (die in de meest brede zin een schuld aan Pensioenfonds HAIO heeft) niet in staat is om aan de betalingsverplichting te voldoen. Het belangrijkste deel van dit risico ligt bij de vastrentende beleggingen van Pensioenfonds HAIO. Pensioenfonds HAIO belegt via beleggingsfondsen in obligaties van verschillende partijen. Dat zijn onder meer staatsobligaties maar ook obligaties van ondernemingen. Hoe groter het risico dat een tegenpartij niet aan zijn betalingsverplichting kan voldoen, hoe hoger de rentevergoeding is die zo'n partij zal moeten betalen.

- Valutarisico
Pensioenfondsen beperken zich in hun zoektocht naar een aantrekkelijk rendement niet meer tot beleggingen in Nederland of het Eurogebied. Consequentie hiervan is dat de ontwikkeling van wisselkoersen een rol gaat spelen bij het behaalde beleggingsrendement. De valutarisico's zijn, indien aanwezig, afgedekt naar de euro.
- Liquiditeitsrisico
Het risico dat een belegging niet tijdig tegen een redelijke en marktconforme prijs kan worden geliquideerd. Ook dit risico wordt beheerst doordat de beleggingsportefeuille zodanig wordt ingevuld dat deze naar verwachting aan de liquiditeitsbehoefte kan voldoen. Dat gebeurt op de eerste plaats door vooral te beleggen in effecten die een beursnotering hebben en dus niet op een onderhandse markt verhandeld hoeven te worden. Tevens betreft dit het risico dat op de liquide middelen van Pensioenfonds HAIO een negatieve rente wordt berekend.

3.3 Grenzen aan beleggingsbeslissingen

Voor de door Pensioenfonds HAIO gecontracteerde derden geldt een verbod op beleggingstransacties welke op grond van het internationale recht verboden zijn.

4. Aanvullende bepalingen

4.1 Goed Pensioenfonds bestuur

Goed pensioenfonds bestuur gaat over zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid, medezeggenschap en communicatie. Het bestuur van Pensioenfonds HAIO besteedt hier uitgebreid aandacht aan vanwege het besef dat de samenleving en met name de deelnemers recht hebben op een goed beheer van de aan hen toevertrouwde gelden en de daaraan te ontlene participaties in het pensioenkapitaal. Het bestuur evalueert periodiek zijn eigen functioneren zowel van het bestuur als geheel als van de individuele bestuursleden. In het geschiktheidsplan van Pensioenfonds HAIO is een evaluatieprocedure opgenomen.

BIJLAGE 2 BELEGGINGSRICHTLIJNEN

1. Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid geeft de grenzen aan die het bestuur de komende jaren wil hanteren bij het beleggen van het vermogen dat onder beheer heeft. Het beleggingsbeleid is de concretisering van de mate waarin Pensioenfonds HAIO risico kan en wil nemen.

De basis is het gewenste risicoprofiel.

In de verdere uitwerking wordt uitgegaan van de (afgeronde) financiële gegevens ultimo 2017:

	x € 1.000	% TeV
Totaal vermogen (ToV)	24.200	131%
Technische Voorziening (TeV - voorheen VPV)	18.500	100%
EIGEN VERMOGEN	5.700	31%
Minimaal vereist Eigen Vermogen 1% van TeV	185	1%
Gewenst Eigen Vermogen 12% van TeV (minimaal 9%; maximaal 15%)	2.220	12%

2. Risicoprofiel

Pensioenfonds HAIO is in feite een spaarfonds van pensioenpremies van de aio's gedurende 3 à 4 jaar in de wetenschap dat de aios huisartsgeneeskunde, na registratie als huisarts, het gespaarde pensioenkapitaal gaat gebruiken voor de inkoop van een pensioen over 30 à 40 jaar.

In het denken over pensioenopbouw anno 2018 is een "communis opinio" dat het beleggingsresultaat een grotere bijdrage aan het uiteindelijk pensioen levert dan de ingelegde premies.

Bij een zuivere DC-regeling is het uitgangspunt dat op jongere leeftijd risicovoller belegd kan worden en naarmate de pensioenleeftijd nadert een afbouw van risico's en een toename van laag risico beleggingen gewenst is.

De aios huisartsgeneeskunde heeft bij vertrek een pensioenkapitaal opgebouwd van gemiddeld € 9.000,- en gaat dan in het merendeel van de gevallen verder met pensioenopbouw bij de Stichting Pensioenfonds Huisartsen (SPH). De huidige staffelpremie, die als spaarpremie fungeert, ligt op een niveau van 98,45% van het tabelniveau dat door de overheid (Belastingdienst) als passend wordt gezien bij een jaarlijkse pensioeninkoop van 1,875% van de pensioengrondslag, rekening houdend met een 3% rente.

Het bestuur streeft ernaar om de premie inleg jaarlijks te verhogen met de volgende drie elementen:

- i. de in de spaarpremie ingebouwde tariefrente, nu 1%;
- ii. de inflatiecorrectie;
- iii. de ophoging van het pensioenkapitaal tot een niveau passend bij de jaarlijkse pensioenopbouw van 1,875% per jaar.

De hiervoor genoemde -trapsgewijze- aangroei wordt door het bestuur gerealiseerd met:

- a. Het bedrag dat overblijft als van de totale premiebetaling (door SBOH namens werkgever en werknemers), de spaarpremie en de kosten van Pensioenfonds HAIO zijn betaald;
- b. Een (eventuele) winstuitkering van de herverzekeraar;
- c. Het rendement op het (belegde) vermogen en
- d. Sterftewinst of -verlies.

Er wordt naar gestreefd dat de afgestudeerde huisarts met de overdrachtswaarde van het gespaarde pensioenkapitaal de inkoop van een acceptabel pensioen kan realiseren.

3. Risicohouding en risicobereidheid

3.1 Risicohouding

De risicohouding moet door het bestuur worden vastgesteld alvorens tot de invulling van het beleggingsbeleid te komen. Hierbij dient in aanmerking te worden genomen dat de deelnemers jaarlijks een UPO ontvangen waarin, naar de stand ultimo van het voorafgaande jaar, het opgebouwde pensioenkapitaal wordt opgegeven.

De voorlichting rond de UPO dient gericht te zijn op het besef dat dit opgebouwde kapitaal een kleine basis is om bij een volgend pensioenfonds nog vele jaren verder pensioen op te bouwen. De nominale hoogte van het spaarbedrag is dus minder van belang dan de vraag wat je ermee aan pensioen kunt kopen.

In het huidige beleggingsklimaat betekent risicomijdend beleggen via spaarrekeningen een rendement van nul of lager. Wil je op langere termijn resultaat behalen dan is risico nemen onvermijdelijk. Gezien de leeftijd en het carrièreperspectief van de aios huisartsgeneeskunde lijkt een risico op daling van het pensioenspaarbedrag van 10% ten gevolge van risicovol beleggen aanvaardbaar.

3.2 Risicobereidheid

Bij het vaststellen van de risicobereidheid besluit het bestuur:

- a) De Technische Voorziening (TeV voorheen VPV), ofwel het totaal van de spaarpremies van alle deelnemers dient bij voorkeur nominaal intact te blijven doch mag maximaal 10% dalen als gevolg van beleggingsrisico's
- b) Het minimaal vereist vermogen is 5% van de TeV
- c) Het gewenst eigen vermogen is 12% van de TeV met een marge van plus of min 1/4, dus minimaal 9% en maximaal 15% van de TeV.
- d) Algemene reserve en vrije algemene reserve: deze dienen bij voorkeur nominaal intact te blijven doch mogen maximaal 10% dalen als gevolg van beleggingsrisico's

Pensioenfonds HAIO loopt zelf als fonds, behoudens in een heel klein aantal gevallen bij het wezenpensioen tussen 18 en 27 jaar omdat dit niet herverzekerd kan worden en in een klein aantal gevallen bij arbeidsongeschiktheid de premie voor de premievrije opbouw premievrijstelling gedurende de eerste twee jaar van arbeidsongeschiktheid, geen risico omdat alle risico's bij de deelnemers liggen. Derhalve streeft het bestuur er naar positieve resultaten van Pensioenfonds HAIO gelijkmatig als winstuitkering toe te delen aan de deelnemers over een periode van 3 jaar.

Bijvoorbeeld winst op herverzekering en/of sterftewinst wordt niet in het boekjaar van ontvangst uitgedeeld, maar verdeeld worden over maximaal 3 jaar. Vandaar de variatiemogelijkheid van het gewenst eigen vermogen tussen 9% en 15% van de VPV. Dit zijn geen harde grenzen, omdat bij winstuitkering continuïteit, maatschappelijk gewenste en acceptabele normen ook een rol spelen.

3.3 Risicobereidheid in cijfers

Kijkend naar de grote crises van de beurzen in de afgelopen eeuw dan stellen wij dat:

- Een daling van 40% van aandelenwaarden in enig jaar is niet onmogelijk;
- Een daling van staatsobligaties (met korte duration) van 5% in enig jaar is niet onmogelijk;
- Een daling van bedrijfsobligatie fondsen van 15% is niet onmogelijk;
- Deposito's en spaarrekeningen bij robuuste (systeem)banken houden hun nominale waarden, maar de kosten bedragen op dit moment 0,3% per jaar.

Het beleggingsbeleid blijft gericht op het in standhouden van de TeV met een maximale vermindering van 10% (ten gevolge van het beleggingsresultaat) en het behoud van minimaal 5% vereist eigen vermogen. Een positief beleggingsresultaat kan leiden tot een waardestijging van het vermogen waarmee de eerdergenoemde 3 doelen verwezenlijkt kunnen worden.

Technische Voorziening (TeV)	=	100%	
Minimaal vereist Eigen Vermogen	=	1%	
Gewenst Eigen Vermogen	=	12%	(met een bandbreedte van + of - 25%)
Minimaal gewenst Eigen Vermogen	=	9%	
Maximaal gewenst Eigen Vermogen	=	15%	

Voorbeeld (op basis van de balans ultimo 2017 – alle bedragen x € 1.000):

	Balans ult. 2017	% ToV	Winst-deling 2017	Balans ná winstdel.	% ToV	Koers-verlies	% Verlies	Balans ná koers-verlies	% ToV
Aandelen	7.430	31%		7.430	31%	-2.970	-40%	4.460	21%
Obligaties	4.240	18%		4.240	18%	-210	-5%	4.030	19%
Totaal beleggingen	11.670			11.670		-3.180		8.490	
Bankrekeningen	6.930			6.930				6.930	
Bankdeposito's	5.600			5.600				5.600	
Liquide middelen	12.530	52%		12.530	52%			12.530	60%
TOTAAL VERMOGEN (ToV)	24.200	100%		24.200	100%	-3.180		21.020	100%
Techn. Voorziening (TeV)	18.500	76%	1.300	19.800	82%	-1.980	-10%	17.820	85%
EIGEN VERMOGEN	5.700	24%	-1.300	4.400	18%	-1.200		3.200	15%
Eigen Vermogen in % van TeV	31%			22%				18%	

Bij acceptatie en verrekening van een maximaal koersverlies van 10% van de technische voorziening (€ 1.980) en het meerdere koersverlies (€ 1.200) ten laste van het eigen vermogen is het effect pijnlijk maar acceptabel te noemen.

Er van uitgaande dat het Eigen Vermogen mag dalen tot 9% van de TeV, betekent dat bij een mogelijk koersverlies in euro circa € 4.700 kan bedragen, waarvan dan € 1.980 ten laste van de TeV en het restant € 2.720 ten laste van het Eigen Vermogen wordt geboekt.

Indien een dergelijk koersverlies wordt teruggerekend naar de beginwaarde van de beleggingen dan kunnen deze investeringen als volgt zijn:

		x € 1.000		x € 1.000
Koersverlies aandelen	40% =	4.480	Beginwaarde = 4.480 / 40% =	11.200
Koersverlies obligaties	5% =	250	Beginwaarde = 250 / 5% =	5.000
Totaal		4.730		16.200

Het effect van voornoemd koersverlies kan balans technisch als volgt worden weergegeven:

	Balans ná herinvest.	% ToV	Koers-verlies	% Verlies	Balans ná koers-verlies	% ToV
Aandelen	11.200	31%	-4.480	-40%	6.720	21%
Obligaties	5.000	18%	-250	-5%	4.750	19%
Totaal beleggingen	16.200		-4.730		11.470	
Bankrekeningen	2.400				2.400	
Bankdeposito's	5.600				5.600	
Liquide middelen	8.000	52%			8.000	60%
TOTAAL VERMOGEN (ToV)	24.200	100%	-4.730		19.470	100%
Techn. Voorziening (TeV)	19.800	82%	-1.980	-10%	17.820	85%
EIGEN VERMOGEN	4.400	18%	-2.750		1.650	15%
Eigen Vermogen in % van TeV	22%				9%	

Daarnaast is er nog een valutarisico bij beleggen.

Als je kiest voor wereldwijde spreiding van aandelen zonder afdekking van valutarisico's dan is het (maximale) risico als volgt te berekenen:

Stel 50% van een fonds is in US dollars en andere niet Euro's en de koersmutatie is in een jaar maximaal 10% negatief ten opzichte van de Euro.

- $50\% \times 10\% (=5\%)$ van € 10.000K = € 500K.

Door maximaal 20% van het ToV in andere valuta dan de euro te beleggen (zonder afdekking van het valutarisico) wordt het valutarisico beperkt tot:

- $20\% \times \text{ToV (thans circa € 25.000K)} \times 10\% = 500\text{K}$

Nochtans zal een dergelijk koersverlies worden verrekend in de beurskoers van een dergelijk aandeel en wellicht niet als zodanig zichtbaar zijn!

Obligatiefondsen zijn ook niet nominaal stabiel, maar bij pensioenfondsen wordt over het algemeen een stijging van de rente met als gevolg een daling van de obligatiekoers(en) niet als negatief gezien, omdat een hogere rente een positiever effect zal hebben op de balans en de dekkingsgraad.

Voor de deelnemers bij een fonds met een DC-regeling zal daardoor een hogere pensioeninkoop te realiseren zijn.

4. Beleggingsbeleid

4.1 Uitgangspunten

- Pensioenfonds HAIO is te klein en heeft onvoldoende kennis en slagvaardigheid
 - o In individuele aandelen te beleggen;
 - o In derivaten te handelen;
 - o In commodity's te beleggen.
 - o Private equity
- Pensioenfonds HAIO let scherp op de kosten van beleggingen en beleggingsproducten.
- Pensioenfonds HAIO belegt in index volgende fondsen.
- Pensioenfonds HAIO heeft verplichtingen in euro's en beperkt beleggingen in andere valuta tot maximaal 20% van het totale vermogen.

- E. Onder nominaal gegarandeerd kapitaal wordt verstaan:
Spaartegoeden en deposito's bij Nederlandse, Belgisch en Duitse systeem banken.
- F. Om risico's te spreiden worden spaargelden verdeeld over meerdere gelijkwaardige systeem banken met een minimale rating bij "Standard & Poor", "Moody's" of "Fitch" van BBB.

4.2 Beleggingsmix

Gegeven de financiële ruimte als basis voor de risicobereidheid van het totaal vermogen minus TeV, plus de te verwachten renteopbrengst van deposito's en bankrekeningen kan een volgende mogelijke opstelling van een tactische beleggingsmix –uitgedrukt in percentages van het totaal vermogen– worden opgesteld. De feitelijke verdeling vindt elk kwartaal plaats op voorstel van de beleggingscommissie en wordt dus mede bepaald door het percentage ToV ten opzichte van het TeV en de maximale daling van het TeV dat het bestuur acceptabel vindt, in dit voorstel 10%. Mutaties in beleggingen zullen, tenzij het bestuur expliciet anders besluit, geleidelijk in een periode van 6 maanden worden uitgevoerd.

Categorie	Beleggingen	Bandbreedte	
		van	tot
I.	Aandelenfondsen	25%	– 50%
II.	Overheidsobligatiefondsen – toekomstige duur van ≤ 5 jaar	10%	– 25%
III.	Bedrijfsobligatiefondsen – toekomstige duur van ≤ 5 jaar	0%	– 15%
IV.	Liquiditeiten – spaarrekeningen en deposito's	25%	– 60%

Zoals reeds vermeld zal een actief beleggingsbeleid nodig zijn waarbij een tijdige afbouw van aandelen en obligaties nodig kan zijn ten faveure van spaarrekeningen/deposito's.

5. Inwerkingtreding

Deze regeling is vastgesteld in de bestuursvergadering van 29 mei 2019 en treedt in werking op dezelfde datum.

1. Inleiding

Pensioenfondsen dienen een crisisplan op te stellen om in een zo vroeg mogelijk stadium ontwikkelingen die van invloed zijn dan wel kunnen zijn worden gevolgd en waar indien nodig maatregelen worden genomen dan wel worden voorbereid. Bij pensioenfondsen zijn veranderingen in de vorm van een afnemende dekkinggraad aanleiding tot het nemen dan wel voorbereiden van maatregelen. Voorbereiding dan wel het nemen van maatregelen wordt bepaald door een onverwachte en / of aanzienlijke schok in de waarde van het vermogen of een stijging van de verplichtingen, dat periodiek, ten minste eenmaal per kwartaal wordt gemonitord.

2. Stand van zaken bij pensioenfonds HAIO

Een gewezen deelnemer heeft na beëindiging van het deelnemerschap het recht om waardeoverdracht te vragen. Wordt van dit recht gebruik gemaakt dan dient Pensioenfonds HAIO na uitdiensttreding de waarde over te dragen naar het fonds waar de gewezen deelnemer is aangesloten.

Pensioenfonds HAIO kent in de uitvoering van haar regeling het begrip dekkinggraad niet.

De risico's op het gebied van arbeidsongeschiktheid en overlijden zijn volledig herverzekerd.

Het opgebouwde pensioenkapitaal, aangeduid met technische voorziening (TV) is volledig voor risico van de deelnemers.

Daarnaast kent Pensioenfonds HAIO een algemene reserve.

De minimale algemene reserve bedraagt 5% van de TV. Verder geldt formeel een minimum vereiste algemene reserve van 1% van de TV.

De gewenste algemene reserve bedraagt 12% van de TV, met een bandbreedte van 25%. Dit houdt in dat de gewenste algemene reserve zich beweegt tussen 9 en 15% van de TV. Het deel van de algemene reserve boven de minimale algemene reserve wordt aangeduid met vrije algemene reserve. Het deel van de algemene reserve boven 15% van de TV (dus het deel van de vrije algemene reserve boven 10% van de TV) wordt aangegeven met winstdelingsreserve.

Aan de winstdelingsreserve wordt in ieder geval het resultaat toegevoegd uit hoofde van het herverzekeringscontract dat eenmaal in de drie jaar wordt uitgekeerd. Na afloop van een boekjaar zal het bestuur na overleg met de actuaris besluiten om de deelnemers en gewezen deelnemers die deel uitmaken van het bestand per 31 maart na eind kalenderjaar in aanmerking te laten komen voor resultatendeling. Deze resultatendeling vloeit voort uit het ambitieniveau van Pensioenfonds HAIO, hetgeen inhoudt dat Pensioenfonds HAIO ernaar streeft om de opgebouwde pensioenkapitalen jaarlijks minimaal aan te passen aan de inflatie. De verdeling vindt plaats door het toekennen van een aantal extra participaties per deelnemer en gewezen deelnemer. Het aantal participaties wordt vastgesteld als percentage van het aantal geregistreerde participaties van de deelnemer en gewezen deelnemer per 31 maart van het daaropvolgende boekjaar. Dit percentage is gelijk aan de verhouding tussen het aantal participaties dat kan worden aangekocht voor het beschikbaar gestelde bedrag aan resultaat en het totaal aantal geregistreerde participaties van deelnemers en gewezen deelnemers per 31 maart van het daaropvolgend boekjaar, vermenigvuldigd met 100.

Vorbereiding dan wel het nemen van maatregelen wordt bij Pensioenfonds HAIO bepaald door het overschrijden van vastgelegde meetpunten in de hoogte van de vrije algemene reserve.

3. Stappenplan

De volgende stappen worden in dit crisisplan gevolgd:

- A. Inventarisatie van de risico's die een rol spelen.
- B. Analyse van deze risico's en inschatting van de kans dat deze zich kunnen voordoen en van de impact die zij hebben op de financiële situatie van Pensioenfonds HAIO.
- C. Het aangeven van momenten waarop een (eerste) ingreep nodig is.
- D. Het omschrijven van de sturingsmiddelen die voorhanden zijn en hoe deze kunnen worden ingezet.

Ad. A. Inventarisatie van de risico's die een rol spelen

De risico's waarmee Pensioenfonds HAIO te maken heeft liggen op de gebieden van:

Beleggingen

Premie

Herverzekering

Leeftijdsopbouw deelnemersbestand

Uitbesteding

Liquiditeit

Ad. B. Analyse van deze risico's en inschatting van de kans dat deze zich kunnen voordoen en van de impact die zij hebben op de financiële situatie van Pensioenfonds HAIO

Door de specifieke kenmerken van Pensioenfonds HAIO (premiebetalende actieve deelnemers in de leeftijdscategorie 25–35, weinig inactieven, veel uitgaande waarde overdrachten, relatief kort deelnemerschap (3–5 jaar)) is de verhouding premie/belegd vermogen veel hoger dan bij de meeste andere pensioenfondsen. Het is daardoor veel gemakkelijker om tegenvallers in de beleggingen op te vangen met premiemaatregelen. Het omgekeerde geldt helaas ook: het is niet goed mogelijk om tegenvallende premie opbrengsten te compenseren met beleggingsopbrengsten.

Beleggingen

Op het gebied van Beleggingen spelen de volgende risico's een rol voor Pensioenfonds HAIO.

▪ **Renterisico**

Voor Pensioenfonds HAIO betreft dit het risico dat de opbrengsten van de beleggingen in vastrentende waarden door rentebewegingen onder druk komen te staan. In geval van belegging in obligatiefondsen doet zich dit voor bij een stijging van de rente; in geval van belegging in spaarrekeningen en deposito's bij een daling van de rente.

Een actief beleggingsbeleid en bij obligaties kiezen voor een beperkte duration kan ervoor zorgen dat wordt geanticipeerd op rentebewegingen, waarmee de druk op de beleggingsopbrengsten zo laag mogelijk worden gehouden.

De kans op tegenvallende opbrengsten is groot ((4 op een schaal van 5).

De impact van het risico op Pensioenfonds HAIO is klein en wordt ingeschat op 2 tot 3 op een schaal van 5. Dit heeft te maken met de ruimte in de premie, die beschikbaar is om negatieve schokken in overige risico's op te vangen.

▪ **Marktrisico**

Voor Pensioenfonds HAIO betreft dit het risico van veranderingen in de waarde van de in portefeuille aan te houden zakelijke waarden.

Op een schaal van 5 kan de kans hoger tot hoog (4 tot 5) worden ingeschat naarmate de beurskoersen hoger zijn en lager tot laag (3 tot 1) naarmate de beurskoersen lager zijn. Het bestuur beperkt dit risico door een maximum aan het aandeel zakelijke waarden in de totale beleggingen te hanteren van 50% en door uitsluitend in wereldwijd beleggende indexvolgende fondsen te beleggen.

Ook hier geldt dat ruimte in de premie gebruikt kan worden om tegenvallende beleggingsopbrengsten op te vangen.

▪ **Kredietrisico**

Voor Pensioenfonds HAIO gaat het om het risico dat een wederpartij niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Dit risico is laag door de keuze van fondsen bij instellingen die hoog in aanzien staan.

Op een schaal van 5 wordt dit risico ingeschat op 1.

Ook hier geldt dat ruimte in de premie gebruikt kan worden om tegenvallende beleggingsopbrengsten op te vangen.

▪ **Liquiditeitsrisico**

Voor Pensioenfonds HAIO gaat het om het risico dat een belegging niet tijdig tegen redelijke en marktconforme prijs kan worden geliquideerd. Door de wijze waarop de liquiditeitsbegroting wordt opgesteld en bewaakt is de kans zeer klein. Minimaal 25% van het vermogen staat op bankrekeningen en deposito's. inschatting 1 op een schaal van 5.

Ook hier geldt dat ruimte in de premie gebruikt kan worden om tegenvallende beleggingsopbrengsten op te vangen.

Premie

Het premiebudget en de verdeling hiervan over werkgever (6%) en werknemers (2,5%) is vastgelegd in de CAO. Het risico dat Pensioenfonds HAIO loopt is dat CAO partijen in een volgende CAO niet tot een continuatie van de huidige premiehoogte komen, maar deze naar beneden wordt bijgesteld. Gezien het betrekkelijk lage niveau van de pensioenpremie als onderdeel van de totale last van het pakket arbeidsvoorwaarden wordt de kans zeer klein ingeschat: 1 op een schaal van 5. De impact van het risico wordt geraamd op een 4 op de schaal van 5, gegeven ook dat de ruimte in de premie als compensatie kan dienen voor de impact van risico als aangegeven onder *Beleggingen*. Ook de invloed op het hierna te behandelen risico met betrekking tot de *Leeftijdsopbouw bestand* kan een rol spelen op de ruimte die in de premie die ter compensatie voor andere risico's resteert.

Herverzekering

De risico's met betrekking tot overlijden en arbeidsongeschiktheid zijn herverzekerd bij Elips Life AG. De ingangsdatum van het contract is 1 januari 2017 en het contract heeft een looptijd van 3 jaar. Uit hoofde van de herverzekering van de overlijdensrisico's is sprake van winstdeling in pool-verband. Na elke jaar wordt het winstsaldo bepaald voor de poolparticipanten; deze is gelijk aan 80% van de sterftewinst. Uitkering van een eventueel positief winstsaldo vindt plaats in het eerste kalenderkwartaal volgend op het kalenderjaar waarover de winstdeling wordt verleend. Een verliessaldo van de pool wordt niet naar volgende jaren overgedragen.

De winstdeling wordt geboekt in de winstdelingsreserve en beschikbaar gesteld aan de deelnemers in de vorm van een bijschrijving op het pensioenkapitaal. Afgezien van het risico dat er geen winstdeling kan worden toegekend, zullen de risico's op het gebied van

herverzekering betreffen het kredietrisico en het risico dat na afloop van het contract de herverzekeringspremie naar boven wordt bijgesteld en het risico dat de rente daalt onder de 1%.

Het kredietrisico wordt in verband met de keuze van een top herverzekeringsmaatschappij zeer gering geacht, een kans van 1 op de schaal van 5. De impact zal wel groot zijn, een 4 op de schaal van 5.

Het risico van een opwaartse premiedruk in een (nieuwe) contractperiode wordt hoog ingeschat; op basis van het nieuw afgesloten herverzekeringscontract zijn de risicopremies namelijk verder gedaald. Een kans van 4 op de schaal van 5. De impact van het risico van een opwaartse premiedruk zal voor Pensioenfonds HAIO matig zijn, 3 op de schaal van 5.

Leeftijdsopbouw deelnemersbestand

Er heeft door de jaren heen weinig verschuiving plaats gehad in de leeftijdsopbouw van het deelnemersbestand. Bij een daling van het aantal nieuwe toetredende deelnemers zou een kleine verhoging van de gemiddelde leeftijd kunnen plaatsvinden met gevolg een hogere staffelpremie en minder of geen premieruimte voor de risico's als hiervoor genoemd.

De verwachting is dat het aantal artsen in opleiding de komende jaren zeker niet dalend zal zijn. De kans op een verhoging van de gemiddelde leeftijd van het bestand wordt aldus gering geacht, 1 op de schaal van 5. De impact van het risico is matig, 2 tot 3 op de schaal van 5.

Uitbesteding

Voor de uitbesteding van de administratie wordt gekozen voor een vooraanstaande administrateur op het gebied van pensioenverzekeringen.

De invulling hiervan wordt reeds vele jaren uitgevoerd door AZL. Het risico dat Pensioenfonds HAIO loopt op een deconfiture van de uitvoeringsorganisatie wordt als zeer gering ingeschat, 1 op de schaal van 5. De impact indien het wel gebeurt, wordt voor kortere tijd matig tot hoog ingeschat, 3 tot 4 op de schaal van 5.

Liquiditeit

De liquiditeitspositie wordt aan de hand van een liquiditeitsbegroting maandelijks bijgehouden. Met hetgeen gezegd is bij het liquiditeitsrisico onder *Beleggingen* wordt dit risico als zeer gering beschouwd, 1 op de schaal van 5. De impact van het risico van Pensioenfonds HAIO als het zich voordoet wordt als groot gekwalificeerd, 4 op de schaal van 5. Er zal uitstel van overdrachtswaarde plaatsvinden, dan wel er moet overbruggingskrediet worden aangetrokken, hetgeen rente kost.

4. Wanneer is sprake van een crisissituatie

Indien het bedrag van de algemene reserve daalt beneden de 9% van de Technische Voorziening zal het bestuur in beraad gaan of er sprake is van een kortstondige neerwaartse beweging dan wel van een meer structurele neerwaartse beweging. Om dit te kunnen doen zal er na afloop van elk kwartaal, of zoveel eerder indien er signalen waarneembaar zijn, die tot direct handelen aanleiding geven, de stand worden opgemaakt of er sprake is van een neerwaartse beweging van het bedrag van de vrije algemene reserve. De Beleggingscommissie in samenwerking met de actuariële adviseur toetsen of er sprake is van een situatie dat er sprake is van een structureel neerwaartse beweging en rapporteren hierover aan het bestuur.

Indien sprake is van een meer structurele neerwaartse beweging zullen er maatregelen getroffen worden om het bedrag van de aan te houden minimaal gewenste algemene reserve van 5% van de TV niet te overschrijden.

5. Het omschrijven van de sturingsmiddelen die voorhanden zijn en hoe deze kunnen worden ingezet.

De volgende sturingsmiddelen zijn voorhanden:

- 1) Beleggingsbeleid (art. 6.10 uitvoeringsovereenkomst)
- 2) Premie (art.13.1 pensioenreglement; art. 6.2 en 6.11 uitvoeringsovereenkomst)
- 3) Opbouw pensioenkapitaal (art. 4 pensioenreglement; art.4.1.2 en 4.2 uitvoeringsovereenkomst) op basis van de premiestaffel (art 4, lid 2 pensioenreglement)
- 4) Dekkingen bij overlijden en arbeidsongeschiktheid (art. 5, 6 en 7 pensioenreglement; art. 4.1.3 uitvoeringsovereenkomst)

Ad. 1) Beleggingsbeleid

Zoals hiervoor aangegeven kent het beleggingsbeleid als sturingsmiddel sterke beperkingen. De Beleggingscommissie ziet regelmatig toe op de ontwikkelingen van de beleggingen. Zij zal sturend optreden met name inzake de deelportefeuille aandelen. Indien nodig zal dit belang snel worden afgebouwd. Het overige deel van de portefeuille is belegd in West Europese staatsleningen van landen met de triple A status.

Ad 2) Premie

De premie is in beginsel een sturingsmiddel. Echter aan de 'CAO tafel' zal worden bepaald of, indien nodig, tot een verhoging van de premie kan worden gekomen ter financiering van risico's die zich in negatieve zin voordoen. Men zal naar verwachting eerder verwijzen naar de pensioenregeling, naar de elementen opbouw pensioenkapitaal en dekkingen bij overlijden en arbeidsongeschiktheid

Ad 3) Opbouw pensioenkapitaal op basis van de premiestaffel

De opbouw van het pensioenkapitaal vindt maandelijks plaats door het storten van een spaarpremie op basis van de in het pensioenreglement vastgelegde premiestaffel, die per leeftijdsklasse aangeeft het te hanteren percentage van de pensioengrondslag, na aftrek van kosten en risicopremies. De gestorte spaarpremies worden uitgedrukt in participaties, waarbij een vaste koersontwikkeling geldt van op jaarbasis 1%. Als sturingsmiddelen kunnen dienen:

- a. Aanpassing van de premie;
- b. Aanpassing van het beleggingsbeleid;
- c. Aanpassing van de premiestaffel.

Ad 4) Dekkingen bij overlijden en arbeidsongeschiktheid

Deze dekkingen kunnen naar beneden worden bijgesteld. In eerste instantie kan gekeken worden naar de gegarandeerde inflatiecompensatie (1% respectievelijk 3%) die op ingegane partnerpensioenen respectievelijk wezenpensioen van toepassing zijn. Daarna kan gekeken worden naar de hoogte van de nominale dekkingen die spelen bij overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Welke sturingsmiddelen in bepaalde situaties worden gehanteerd zal door het bestuur besloten worden na overleg met haar actuariële adviseur.

6. Aan welke maatregelen geeft Pensioenfonds HAIO prioriteit

Op zich zal het van de omstandigheden op het moment dat ingrijpen nodig is afhangen welke maatregelen prioriteit hebben. Getracht zal worden de inhoud van de in het pensioenreglement vastgelegde pensioenregeling te ontzien.

Dat wijst op een poging tot een premie-aanpassing te komen die in voldoende mate een terugval in de solvabiliteitspositie tot een niveau van beneden de minimale algemene reserve van 5% van de TV tegengaat. Een premieverhoging van 0,5% van de salarissom betekent een bedrag van ca. € 430.000,- Dit komt grosso modo overeen met 2,3% van de TV.

Indien een premie-aanpassing niet of slechts gedeeltelijk haalbaar is, zal daarna gekeken worden naar die elementen in de regeling die ruimte laten tot aanpassing. Daarbij komt men terecht bij de vaste indexatie van 1% per jaar op ingegane partner- en 3% wezenpensioenen. Het volledig laten vallen van deze indexatie betekent een ruimte van ca. € 80.000,- ofwel ca. 0,4% van de TV.

Wordt er voor een gedeeltelijke (tijdelijke) aanpassing van de indexatie gekozen, dan zal voor het overige de staffelpremie naar beneden kunnen worden bijgesteld. Een verlaging van de staffelpercentages met 10% levert een verbetering van de algemene reserve op van ca. 3,0% van de TV.

Afgezien van een premie-aanpassing, waarvoor overeenstemming moet worden bereikt tussen cao partners, kunnen de genoemde maatregelen door het bestuur worden besloten.

De uiteindelijke keuze die wordt gedaan zal gebaseerd zijn op een evenwichtige belangenafweging. Gezien de structuur van Pensioenfonds HAIO wordt dit realiseerbaar geacht.

7. Besluitvormingsproces en communicatie

De communicatie over het crisisplan zal binnen 2 weken na definitieve vaststelling van het plan worden uitgevoerd richting de doelgroep. De doelgroep bestaat uit de belanghebbenden: actieve deelnemers, de gewezen deelnemers, sociale partners en de toezichthouders. Als communicatie kanaal kiezen wij voor de website.

De te communiceren boodschap houdt in een omschrijving in hoofdlijnen van:

- Bestaan en doel van het crisisplan;
- Belangrijkste maatregelen en gevolgen daarvan voor de deelnemers.

In geval van een crisissituatie zal de communicatie als volgt verlopen:

Stap 1. Bij aanvang van een crisissituatie worden binnen een week na de constatering de belanghebbenden in kennis gesteld van de verslechtering van de financiële situatie van Pensioenfonds HAIO. Tevens zullen worden vermeld de mogelijke maatregelen die kunnen worden genomen en wat daarvan de gevolgen zijn voor de deelnemers.

Stap 2. Na het bestuursbesluit over de te nemen maatregelen worden binnen een week de belanghebbenden op de hoogte gesteld van de financiële situatie, van de maatregelen die worden genomen en van wat daarvan de gevolgen zijn voor de deelnemers. Het bestuur zal de crisissituatie nauwgezet blijven volgen.

Stap 3. Zodra er sprake is dat deze voorbij is kan het bestuur het besluit nemen dat een deel dan wel alle genomen maatregelen ongedaan worden gemaakt. Binnen een week na het bestuursbesluit zullen de belanghebbenden op de hoogte worden gesteld van de verbeterde financiële situatie,

van de maatregelen die (deels)ongedaan zijn gemaakt en van wat daarvan de gevolgen zijn voor de deelnemers.

De structuur van Pensioenfonds HAIO biedt de mogelijkheid dat het bestuur de crisismaatregelen neemt.

De oorzaken waardoor een crisissituatie zal kunnen ontstaan zijn duidelijk aan te geven. De beleggingscommissie in samenspraak met de actuariel adviseur komen periodiek bij elkaar om aan de hand van het optreden van bepaalde risicofactoren te bespreken of er sprake kan zijn van een naderende crisissituatie dan wel een crisissituatie. Zij zullen het bestuur in het laatste geval spoedig informeren en maatregelen voorstellen om die situatie het hoofd te bieden.

De beleggingscommissie en actuariel adviseur zorgen in samenspraak met de administrateur voor de teksten die het bestuur in de hiervoor genoemde stappen ter kennis zal brengen aan de belanghebbenden.

8. Jaarlijkse toetsing

Het crisisplan zal jaarlijks door het bestuur op actualiteit worden getoetst.

Dit plan is laatstelijk gewijzigd in de bestuursvergadering van 29 mei 2019.

BIJLAGE 4 **NOTA INTEGRITEITSBELEID**

1. Inleiding

Integriteit is een wezenlijk kenmerk van een professionele en betrouwbare organisatie. Het bevordert niet alleen de efficiëntie, de interne transparantie en samenwerking, maar ook het vertrouwen. Integriteit kan beschouwd worden als een kwaliteitskenmerk.

In dit document is het integriteitsbeleid van de Stichting Pensioenfonds voor de huisartsen in Opleiding (hierna: pensioenfonds HAIO) vastgelegd. Het integriteitsbeleid is het beleid (om te komen) tot beheersing van de integriteitsrisico's die Pensioenfonds HAIO loopt.

Het bestuur van pensioenfonds HAIO verstaat onder het integriteitsrisico het risico als gevolg van:

- Benadeling van derden;
- Handel met voorwetenschap;
- Witwassen;
- Terrorismedinanciering;
- Interne en externe fraude;
- Onoorbaar handelen;
- Omzeiling sanctieregelgeving;
- Corruptie;
- Belangenverstrengeling;
- Ontduiking of ontwijking van fiscale regelgeving;
- Marktmanipulatie;
- Cybercrime; en
- Maatschappelijk onbetamelijk gedrag.

Hiermee wordt aangesloten op de nadere specificatie van het integriteitsrisico volgens de Financiële Instelling Risicoanalyse Methode (FIRM/Focus) van De Nederlandsche Bank (hierna: DNB).

De beheersing van de integriteitsrisico's kan zich onmogelijk richten op controle van naleving van alle wettelijke en interne regels, alsmede het in het kader van de integriteit eveneens van belang zijnde ongeschreven recht. Het bestuur heeft daarom gekozen voor een risico gebaseerde aanpak, waarbij de risicohouding van het bestuur mede bepaalt in welke mate risico's zullen worden beheerst. Het bestuur sluit ook hierbij aan bij de aanpak van DNB in het kader van FIRM/Focus.

Behalve de compliance-functie zijn de gedragscode van Pensioenfonds HAIO, een incidentenregeling en een klokkenluidersregeling belangrijke beheersingsmiddelen.

Onderbouwing hierbij is dat de financiële structuur van Pensioenfonds HAIO zo is ingericht dat alle middelen in fondsen zitten of bij banken, waardoor individuele bestuursleden nergens invloed op uit kunnen oefenen. Daarbij heeft het bestuur geen enkele discretionaire bevoegdheid waarin men bij uitzonderingssituaties opdracht mag geven tot bepaalde transacties e.d.

2. Doel van het integriteitsbeleid

Het doel van het integriteitsbeleid is het handhaven van algemene of professionele sociale en ethische normen en waarden waardoor Pensioenfonds HAIO zodanig is georganiseerd dat het integriteitsrisico tot een voor Pensioenfonds HAIO acceptabel niveau is teruggebracht en Pensioenfonds HAIO adequaat kan optreden tegen eventuele incidenten.

Het is van belang dat Pensioenfonds HAIO continu het integriteitsrisico zoveel mogelijk beperkt. Daartoe maakt Pensioenfonds HAIO periodiek en op systematische wijze een analyse van de diverse integriteitsrisico's die het loopt, hoe groot de kans is dat de risico's zich voordoen en welke impact deze risico's hebben. Na deze evaluatie wordt het beleid zo nodig bijgesteld. Pensioenfonds HAIO dient hiertoe ten minste procedures en maatregelen in de bedrijfsprocessen en bedrijfsvoering te hebben ingebed ten aanzien van integriteitsgevoelige functies en incidenten.

De vastlegging van het integriteitsbeleid geeft tegelijkertijd inzicht aan alle personen die direct betrokkenen zijn bij Pensioenfonds HAIO in de onderkenning van integriteitsrisico's door Pensioenfonds HAIO, de genomen beheersmaatregelen (procedures en maatregelen) en de controle op die beheersmaatregelen. Per beheersmaatregel wordt in dat verband zoveel mogelijk aangegeven op welke wijze het specifieke beleid aan direct en indirect betrokkenen kenbaar wordt gemaakt en periodiek onder de aandacht wordt gebracht.

3. Toepasselijkheid van het beleid

In beginsel is het integriteitsbeleid van toepassing op alle personen die werkzaamheden voor Pensioenfonds HAIO verrichten. Dit worden de 'verbonden' personen genoemd. In de praktijk zullen specifieke onderdelen van het integriteitsbeleid voor de daarbinnen te onderscheiden groepen verschillend kunnen uitwerken. De medewerkers van organisaties waaraan Pensioenfonds HAIO uitbesteedt, zullen over het algemeen onder de integriteits- en gedragsregels vallen die gelden voor de betreffende externe uitvoeringsorganisatie. In dat geval dient het bestuur periodiek te controleren of deze partijen over een passend integriteitsbeleid beschikken. Pensioenfonds HAIO heeft een aantal hoofdtaken van Pensioenfonds HAIO uitbesteed, te weten de pensioenadministratie en de bestuursondersteuning.

Pensioenfonds HAIO heeft de volgende personen als 'verbonden' personen aangewezen:

1. Leden van het bestuur, leden van het verantwoordingsorgaan;
2. Alle medewerkers van Pensioenfonds HAIO, onafhankelijk van de duur waarvoor of de juridische basis waarop zij werkzaam zijn;
3. Degenen die voor Pensioenfonds HAIO werkzaamheden verrichten uit hoofde van een dienstverleningsovereenkomst gesloten met Pensioenfonds HAIO;
4. Andere (categorieën) personen aangewezen door het bestuur van Pensioenfonds HAIO.

4. Wettelijk kader

In het kader van een goede governance en integriteit is allereerst artikel 33 van de Pensioenwet van belang. Dit artikel betreft het inrichten van de organisatie op een wijze dat een goed bestuur is gewaarborgd. In dit artikel wordt ook bepaald dat bij algemene maatregel van bestuur regels kunnen worden gesteld. Die regels hebben in het bijzonder betrekking op de naleving van de Code Pensioenfondsen.

De Code Pensioenfondsen heeft opgenomen ten aanzien van integer handelen, die grotendeels betrekking hebben op de gedragscode of daarin op te nemen bepalingen. De Code Pensioenfondsen bepaalt voorts onder meer dat een bestuur er voor zorg moet dragen dat alle betrokkenen bij Pensioenfonds HAIO de mogelijkheid hebben te rapporteren over onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard. Dit kan gaan om onregelmatigheden zowel binnen Pensioenfonds HAIO als bij partijen aan wie taken worden uitbesteed. De Code Pensioenfondsen bepaalt verder dat het bestuur er voor zorg moet dragen dat degenen die financieel afhankelijk zijn van Pensioenfonds

HAIO zonder gevaar voor hun positie de mogelijkheid hebben te rapporteren over onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard binnen Pensioenfonds HAIO.

In artikel 143 van de Pensioenwet wordt de norm voor een integere bedrijfsvoering gesteld. Dit artikel bepaalt dat een fonds zijn organisatie zodanig inricht dat een *beheerste en integere bedrijfsvoering* wordt gewaarborgd. Deze norm wordt verder uitgewerkt in paragraaf 8 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

Artikel 19 van het Besluit stelt onder meer dat een pensioenfonds zorg moet dragen voor een systematische analyse van integriteitsrisico's en aan de hand van deze analyse een integriteitsbeleid vast moet stellen en dat beleid moet uitvoeren. Wet en besluit stellen dus eisen aan de beheersomgeving van pensioenfondsen, gericht op het beheersen van het integriteitsrisico.

In artikel 20 van het Besluit is het onderwerp belangenverstremgeling geregeld. Dit artikel bepaalt dat een fonds beschikt over procedures en maatregelen met betrekking tot het tegengaan van verstremgeling van privé-belangen met de belangen van Pensioenfonds HAIO van personen die het beleid van Pensioenfonds HAIO bepalen, leden van het orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van Pensioenfonds HAIO en andere werknemers of andere personen die in opdracht van Pensioenfonds HAIO op structurele basis werkzaamheden voor Pensioenfonds HAIO verrichten. Het artikel bepaalt eveneens dat een fonds beschikt over een gedragscode die voor bestuurders en medewerkers van Pensioenfonds HAIO voorschriften geeft ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij Pensioenfonds HAIO aanwezige informatie of zaken.

Naast de integere bedrijfsvoering is de betrouwbaarheid van bestuurders en andere beleidsbepalers van groot belang voor de integriteit van een pensioenfonds. Artikel 105 van de Pensioenwet bevat een uitgebreide bepaling hieromtrent. Financiële ondernemingen moeten immers geleid worden door betrouwbare en integere bestuurders.

5. Integriteitsrisico's van Pensioenfonds HAIO

Zoals in de inleiding al is aangegeven kan zich de beheersing van de integriteitsrisico's onmogelijk richten op controle van naleving van alle wettelijke en interne regels. Het bestuur heeft daarom gekozen voor een risicogebaseerde aanpak, waarbij de risicohouding van het bestuur mede bepaalt in welke mate risico's zullen worden beheerst.

Het bestuur heeft de volgende integriteitsrisico's geïdentificeerd:

- Risico op benadeling van derden;
- Risico op gebruik van voorwetenschap;
- Risico op witwassen en terrorismefinanciering;
- Risico op fraude;
- Risico op onoorbaar handelen, hierbij heeft bestuur de volgende subrisico's onderkend:
 - niet vertrouwelijk omgaan met persoonsgegevens;
 - niet ethisch beleggingsbeleid;
 - niet aan de kaak kunnen stellen van incidenten of misstanden door personen die te goeder trouw zijn.
- Risico op omzeiling sanctieregelgeving;
- Risico op corruptie;
- Risico op ontduiking of ontwijking van fiscale regelgeving;
- Risico op marktmanipulatie;

- Risico op cybercrime;
- Risico op maatschappelijk onbetamelijk gedrag.

Daarnaast heeft Pensioenfonds HAIO het risico op belangenverstremgeling als een risico onderkend dat meegenomen kan worden in het integriteitsbeleid. Naast het risico op verstremgeling van de belangen van Pensioenfonds HAIO en privébelangen (in de zin van artikel 20 van het Besluit FTK) ziet Pensioenfonds HAIO ook het risico op verstremgeling van belangen van Pensioenfonds HAIO en de stakeholders.

De betreffende risico's zijn hieronder verder uitgewerkt. Daarbij is tevens aangegeven welke maatregelen zijn genomen om deze risico's in te perken dan wel te voorkomen dat deze risico's zich in de toekomst voordoen. Het toepassen van beheersmaatregelen draagt naar het oordeel van het bestuur bij aan het mitigeren van de integriteitsrisico's tot een aanvaardbaar en verantwoord niveau.

5.1 Risico op benadeling van derden

Onder benadeling van derden wordt verstaan: het verrichten van handelingen met bedrieglijke benadeling van de rechten van derden tot gevolg. Het risico betreft de benadeling van derden door (het nalaten van) handelingen van verbonden personen en het daaraan verbonden reputatierisico.

Beheersmaatregelen

- De toetsing van de betrouwbaarheid van (kandidaat) bestuursleden door DNB;
- De klachten- en geschillenregeling van Pensioenfonds HAIO;
- De incidentenregeling van Pensioenfonds HAIO;
- De klokkenluidersregeling van Pensioenfonds HAIO;
- Toepassing van het vier-ogenprincipe, te weten een controlemethode waarbij twee verschillende personen of partijen ieder afzonderlijk en zelfstandig de benodigde gegevens verifiëren.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen. Zij zijn voor betrokkenen digitaal raadpleegbaar.

5.2 Risico op gebruik van voorwetenschap

De goede naam en/of de belangen van Pensioenfonds HAIO of van derden kunnen worden geschaad indien verbonden personen gebruik maken van voorwetenschap bij (het aanzetten tot) het verrichten van transacties dan wel de advisering daarover.

Beheersmaatregelen

Om het gebruik van voorwetenschap te voorkomen zijn gedragsregels en procedures opgesteld. Deze zijn vastgelegd in de Gedragscode van Pensioenfonds HAIO. De integriteitscommissie ziet toe op de naleving.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen. Zij zijn voor betrokkenen digitaal raadpleegbaar.

5.3 Risico op witwassen en terrorismefinanciering

Onder witwassen wordt verstaan: Het uitvoeren van transacties om de herkomst van illegaal verkregen vermogensbestanddelen te verbergen met als doel het illegaal verkregen vermogen te kunnen besteden en investeren zonder dat bewezen kan worden dat het van criminele afkomst is en te voorkomen dat het geld in beslag genomen wordt.

Onder terrorismefinanciering wordt verstaan: het verkrijgen, verschaffen, verplaatsen en aanwenden van geld of andere waardevolle in geld om te zetten middelen door personen of organisaties die zelf terroristische activiteiten ontplooiën of door hen die dit ondersteunen.

Het risico is dat Pensioenfonds HAIO of de door Pensioenfonds HAIO aangestelde vermogensbeheerders op het terrein van de beleggingen zaken doen met personen, organisaties of instellingen die in verband gebracht zijn met witwaspraktijken en terrorismefinanciering en daardoor de goede naam en/of de belangen van Pensioenfonds HAIO of derden (kunnen) worden geschaad.

Beheersmaatregelen

- Identificatie en verificatie van relaties;
- Screening van deelnemers en relaties aan nationale en internationale sanctielijsten;
- Selectieproces bij aanstelling externe vermogensbeheerders (uitbestedingsbeleid).

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

5.4 Risico op fraude

Onder fraude wordt verstaan: met het oogmerk om zichzelf of een ander wederrechtelijk te bevoordelen, hetzij door het aannemen van een valse naam of een valse hoedanigheid, hetzij door listige kunstgrepen, hetzij door een samenweefsel van verdichtfels, iets of iemand bewegen tot de afgifte van een (financieel) goed, tot het ter beschikking stellen van gegevens van geldswaarde in het handelsverkeer, tot het aangaan van een schuld.

Van interne fraude is sprake als de fraude plaatsvindt bij Pensioenfonds HAIO. Van externe fraude is sprake als de fraude plaatsvindt bij een derde.

Het risico bestaat dat door frauduleus handelen de reputatie en/of de belangen van Pensioenfonds HAIO of van belanghebbenden of derden worden geschaad.

Beheersmaatregelen

- De toetsing van de betrouwbaarheid van (kandidaat) bestuursleden door DNB;
- De klachten- en geschillenregeling van Pensioenfonds HAIO;
- De incidentenregeling van Pensioenfonds HAIO;
- De klokkenluidersregeling van Pensioenfonds HAIO;
- Vier-ogenprincipe, te weten een controlemethode waarbij twee verschillende personen of partijen ieder afzonderlijk en zelfstandig de benodigde gegevens verifiëren;
- Selectieproces bij aanstelling externe vermogensbeheerders (uitbestedingsbeleid);
- Anti-fraude controles van de externe accountant in het kader van het jaarwerk.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

5.5 Risico op onoorbaar handelen

Onder onoorbaar handelen wordt verstaan: alle andere handelingen welke anderszins ontoelaatbaar en/of onbetamelijk zijn en welke een gevaar voor aantasting van de reputatie of bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen of resultaat van Pensioenfonds HAIO kunnen opleveren.

Hierbij heeft Pensioenfonds HAIO de volgende subrisico's onderkend:

- a. Niet vertrouwelijk omgaan met persoonsgegevens;
- b. Niet ethisch beleggingsbeleid;
- c. Niet aan de kaak kunnen stellen van incidenten of misstanden door personen die te goeder trouw zijn.

Ad a. (Sub)risico op niet vertrouwelijk omgaan met persoonsgegevens

Het niet vertrouwelijk omgaan met door de werkgever of door de (gewezen) deelnemers of pensioengerechtigden verstrekte persoonsgegevens kan er toe leiden dat de belangen van de betrokken en/of Pensioenfonds HAIO worden geschaad.

Beheersmaatregelen

- Contractuele waarborgen bij uitbesteding van taken;
- Gedragscode, algemene gedragsregel ter zake van vertrouwelijke informatie;
- De incidentenregeling van Pensioenfonds HAIO;
- De klokkenluidersregeling van Pensioenfonds HAIO.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

Ad b. (Sub)risico op niet ethisch beleggingsbeleid

Niet ethisch beleggingsbeleid brengt een reputatierisico met zich mee als gevolg van bijvoorbeeld door de deelnemers of algemene publieke opinie als niet of onvoldoende ervaren ethische beleggingsbeleid door Pensioenfonds HAIO.

Beheersmaatregelen

- Het beleid van Pensioenfonds HAIO is om investeringen in bedrijven die betrokken zijn bij de productie van clustermunitie te vermijden.
- Een beleid maatschappelijk verantwoord beleggen, jaarlijkse evaluatie en de monitoring hiervan.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

Ad. c. (Sub)risico op het niet aan de kaak kunnen stellen van incidenten of misstanden

Het risico dat gebeurtenissen en/of handelingen (incidenten/misstanden) niet aan de kaak gesteld (kunnen) worden, waardoor de belangen van belanghebbenden en/of Pensioenfonds HAIO geschaad kunnen worden. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan:

- Operationele incidenten;
- Strafbare feiten;
- Schending wet- en regelgeving;
- Bewust onjuist informeren van publieke organen of pers;
- Ongewenst gedrag/seksuele intimidatie.

Beheersmaatregelen

- De incidentenregeling van Pensioenfonds HAIO;
- De klokkenluidersregeling van Pensioenfonds HAIO.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

5.6 Risico op belangenverstrengeling

Belangenverstrengeling duidt op een situatie waarbij iemand meerdere belangen vertegenwoordigt die een zodanige invloed op elkaar uitoefenen dat de integriteit van het ene of het andere belang in het geding komt. In deze zijn de volgende risico's onderkend:

- a. Verstrengeling van belangen van Pensioenfonds HAIO en privébelangen;
- b. Verstrengeling van belangen van Pensioenfonds HAIO en de stakeholders.

Ad a. Verstrengeling van belangen van Pensioenfonds HAIO en privébelangen

Het risico bestaat dat door handelingen of gedragingen de besluitvorming van bestuurders of medewerkers van de uitvoeringsorganisatie ongewenst wordt beïnvloed, waardoor Pensioenfonds HAIO financiële schade of reputatieschade kan oplopen. Dit zou zich kunnen voordoen door:

- Het aanvaarden van relatiegeschenken, uitnodigingen e.d.;
- Het geven van relatiegeschenken;
- Het hebben van financiële belangen in zakelijke relaties;
- Het hebben van nevenfuncties.

Beheersmaatregelen

- Gedragscode van Pensioenfonds HAIO;
- De incidentenregeling van Pensioenfonds HAIO;
- De klokkenluidersregeling van Pensioenfonds HAIO.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

Ad b. Verstremgeling van belangen van Pensioenfonds HAIO en de stakeholders

Dubbele loyaliteit kan besluitvorming van bestuurders ongewenst beïnvloeden met het risico dat de goede naam van Pensioenfonds HAIO en/of de belangen van Pensioenfonds HAIO of belanghebbenden worden geschaad.

Beheersmaatregelen

Om te voorkomen dat besluitvorming van bestuurders ongewenst wordt beïnvloed door dubbele loyaliteit:

- Spreken bestuurders elkaar aan op mogelijke ongewenste loyaliteit;
- Wordt in de periodieke zelfevaluatie van het bestuur de dubbele loyaliteit bij besluitvorming aan de orde gesteld;
- Bestaat statutair de mogelijkheid om bij disfunctioneren een bestuurslid te schorsen dan wel het bestuurslidmaatschap te beëindigen.

Bekendmaking

Het bestaan van deze maatregelen wordt periodiek onder de aandacht gebracht van de betrokken personen.

6. Compliance en rapportage

Compliance is het geheel van maatregelen dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving, alsmede op de interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en integriteit van een pensioenfonds worden aangetast.

Met compliance beoogt Pensioenfonds HAIO de integriteit van de aan Pensioenfonds HAIO verbonden personen en Pensioenfonds HAIO zelf te waarborgen. Dit geldt ook voor de naleving van interne regels en externe wet- en regelgeving. Op die manier dragen alle betrokkenen bij aan een goede reputatie en de betrouwbaarheid van Pensioenfonds HAIO. Gedragsregels geven duidelijkheid over wat Pensioenfonds HAIO onder integer handelen verstaat.

Om aan de compliance invulling te geven is een integriteitscommissie aangesteld. De integriteitscommissie rapporteert rechtstreeks aan het bestuur. Een rapportage met zijn bevindingen wordt periodiek aan het bestuur aangeboden en besproken. Op basis van rapportages van de integriteitscommissie vergewist het bestuur zich er periodiek van dat Pensioenfonds HAIO en alle aan Pensioenfonds HAIO verbonden personen zich houden aan de geldende wet- en regelgeving, alsmede aan de interne procedures en gedragsregels. De integriteitscommissie is aangesteld als AVG - verantwoordelijke in het kader van de AVG.

Deze nota is vastgesteld in de bestuursvergadering van 29 mei 2019.

BIJLAGE 5 UITBESTEDINGSBELEID

ARTIKEL 1 INLEIDING

Het bestuur van Pensioenfonds HAIO heeft op basis van zijn verantwoordelijkheid voor het beheer, de vereiste professionalisering en de noodzakelijke risicobeheersing gekozen voor uitbesteding van alle werkzaamheden inzake de pensioenadministratie, de bestuurlijke ondersteuning en het vermogensbeheer aan externe partijen.

Aan uitbesteding is voor Pensioenfonds HAIO een aantal risico's verbonden. Het bestuur heeft daarom een beleid vastgesteld voor de beheersing van risico's die samenhangen met uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen. Uit hoofde van haar verantwoordelijkheid en om te voldoen aan het bepaalde in artikel 14, lid 3 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling heeft het bestuur van Pensioenfonds HAIO dit beleid op schrift gesteld.

Het bestuur van Pensioenfonds HAIO is en blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het door Pensioenfonds HAIO te voeren beleid, ook voor het gedeelte van de werkzaamheden dat is uitbesteed.

Het uitbestedingsbeleid van Pensioenfonds HAIO is in overeenstemming met de relevante wetsartikelen (Artikel 34,105, 143 en 145 Pensioenwet en de artikelen 12, 13 en 14 van het Besluit uitvoering Pensioenwet). Voorgenomen nieuwe of gewijzigde uitbestedingen komen volgens dit uitbestedingsbeleid tot stand.

ARTIKEL 2 DOELSTELLING UITBESTEDINGSBELEID

In de uitvoering van haar kernactiviteiten, het administreren, beheren en uitbetalen van de pensioenen en het vermogensbeheer, staan zowel vertrouwelijkheid als maximale kwaliteit van dienstverlening voorop. De belangen van (gewezen) deelnemers, en overige belanghebbenden mogen geen risico lopen doordat Pensioenfonds HAIO delen van zijn werkzaamheden heeft uitbesteed aan derden.

Doelstelling van het uitbestedingsbeleid is het waarborgen van de continuïteit en constante kwaliteit van de dienstverlening. Hiermee blijven de reputatie en integriteit van Pensioenfonds HAIO gewaarborgd.

Het uitbestedingsbeleid is van toepassing op alle naar het oordeel van het bestuur uitbestede, bedrijf kritische of belangrijke activiteiten en processen van Pensioenfonds HAIO. Het uitbestedingsbeleid is van toepassing op alle bestaande en/of nieuwe uitbestedingsovereenkomsten gedurende de gehele looptijd van deze overeenkomsten.

ARTIKEL 3 UITGANGSPUNTEN BIJ UITBESTEDING

Pensioenfonds HAIO besteedt in ieder geval niet uit:

- taken en werkzaamheden van personen die het dagelijks beleid van Pensioenfonds HAIO bepalen;
- werkzaamheden waarvan uitbesteding de verantwoordelijkheid van het bestuur voor de organisatie en beheersing van bedrijfsprocessen en het toezicht daarop kan ondermijnen.
Hieronder vallen de risicobeheerfunctie en de interne auditfunctie;
- indien de uitbesteding een belemmering kan vormen voor een adequaat toezicht op de naleving van wet- en regelgeving;
- het opstellen van en toezien op het strategisch beleid ten aanzien van vermogensbeheer;

- indien door de uitbesteding het operationele risico onnodig toeneemt;
- indien door de uitbesteding de continuïteit en de toereikendheid van de dienstverlening aan deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden wordt ondermijnd.

Uitgangspunten bij uitbesteding:

- Het bestuur van Pensioenfonds HAIO blijft eindverantwoordelijk voor de uitbestede activiteiten of processen. Het bestuur behoudt volledige zeggenschap over de uitbestede activiteiten of processen.
- Het bestuur van Pensioenfonds HAIO meldt de uitbesteding aan De Nederlandsche Bank N.V.
- De Nederlandsche Bank N.V. wordt in kennis gesteld van de uitbesteding van (werkzaamheden) van een sleutelfunctie, voordat de overeenkomst van die uitbesteding in werking treedt.
- Eigendoms- en auteursrechten blijven bij Pensioenfonds HAIO.
- Het bestuur selecteert onafhankelijke uitvoerders op basis van kwaliteit, prijs en marktconformiteit.
- Bij de keuze van een uitvoerder wordt rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen bij Pensioenfonds HAIO.
- Bij de uitbesteding van activiteiten of processen draagt het bestuur zorg voor voldoende “countervailing power” van het bestuur ten opzichte van de uitvoerder.
- De uitkomst van het selectieproces kan waar dit relevant geacht wordt, worden getoetst door een of meerdere externe adviseurs.
- Er worden afspraken gemaakt over de wijze waarop de overeenkomst wordt beëindigd, en over de wijze waarop wordt gewaarborgd dat Pensioenfonds HAIO de werkzaamheden na beëindiging van de overeenkomst weer zelf kan uitvoeren of door een andere derde kan laten uitvoeren.
- Bij het afscheid nemen van een uitvoerder wordt een exitgesprek gevoerd.
- Het bestuur van Pensioenfonds HAIO gaat alleen overeenkomsten aan die:
 - naar het Nederlands recht zijn opgesteld en waarin
 - geschillen worden voorgelegd aan een Nederlandse rechter of arbiter en die
 - geen beperkingen van de aansprakelijkheid van de uitvoerder bevatten die verder gaan dan hetgeen volgens het burgerlijk wetboek gebruikelijk is.
- Periodiek evalueert het bestuur de overeenkomsten met de uitvoerders.

ARTIKEL 4 RISICOANALYSE

Alvorens activiteiten of processen worden uitbesteed heeft het bestuur van Pensioenfonds HAIO een risicoanalyse uitgevoerd waarin is opgenomen:

- De te verwachten risico's en de impact van uitbesteding van de activiteiten of processen;
- Een kosten-baten analyse van de uitbesteding van die activiteiten of processen;
- Een analyse van de financiële, operationele en reputatie gerelateerde risico's en de vereiste toezicht maatregelen;
- De afspraken over de wijze waarop de uit te besteden activiteiten of processen worden uitgevoerd;
- De risico's van een mogelijke betrokkenheid van een van in de gedragscode genoemde verbonden personen bij de partij aan wie wordt uitbesteed.

Het bestuur zal zich bij de evaluatie van het uitbestedingsproces laten begeleiden door één of meerdere externe partijen, in geval het bestuur meent dat bij een dergelijk proces een toegevoegde waarde vanuit marktkennis of anderszins kunnen hebben.

ARTIKEL 5 EISEN EXTERNE UITVOERDER

De uitvoerder die de uit te besteden activiteit of het uit te besteden proces gaat uitvoeren, voldoet aan de volgende uitgangspunten:

- De uitvoerder is aantoonbaar financieel gezond.
- De uitvoerder beschikt over de vereiste operationele en technische vaardigheden, kwaliteitsnormen, goede naam en competentie.
- De uitvoerder waarborgt continuïteit van dienstverlening.
- De uitvoerder van de werkzaamheden inzake pensioen- en vermogensbeheer beschikt over een ISAE3402 verklaring type II en ISAE 3000 type 1 Assurance-opdrachten. Deze dient van toepassing te zijn op de uitbestede processen.
- De uitvoerder beschikt over de benodigde vergunningen.
- De uitvoerder voldoet aan de algemene kwaliteitsnormen geldend voor de specifieke beroepsgroep.
- Het beloningsbeleid van de uitvoerder mag niet leiden tot het nemen van meer risico's dan voor Pensioenfonds HAIO aanvaardbaar is.

De personen aan wie de werkzaamheden voor de actuariële functie, de risicobeheerfunctie en de interne audit functie uitvoeren hebben aantoonbaar een goede reputatie, zijn integer en beschikken aantoonbaar over de vereiste kwalificaties, kennis en ervaring, respectievelijk de vereiste beroepskwalificaties, beroepskennis en beroepservaring, om de functie naar behoren te vervullen respectievelijk de werkzaamheden naar behoren te verrichten.

Pensioenfonds HAIO kan in specifieke gevallen –beargumenteerd– van een of meerdere bovenstaande uitgangspunten afwijken, mits hiervan expliciet melding wordt gedaan in (het verslag van) een bestuursvergadering.

Van alle uitvoerders wordt verlangd dat zij een adequate eigen integriteitsregeling of een eigen gedragscode kennen die voldoet aan de eisen van Pensioenfonds HAIO en deze opvolgen.

Bij de beoordeling van het beloningsbeleid van de uitvoerders wordt artikel 21a van het Besluit FTK betrokken inzake een 'beheerst beloningsbeleid' betrokken.

Ook worden er waarborgen verkregen van de uitvoerende organisatie dat deze maatregelen treft inzake fraudepreventie.

ARTIKEL 6 WAARBORGEN KWALITEIT EN CONTINUÏTEIT UITBESTEDE WERKZAAMHEDEN

Het bestuur draagt zorg voor zijn eigen deskundigheid en geschiktheid zodat het voldoende "countervailing power" heeft ten opzichte van de uitvoerder. Het bestuur heeft daartoe een geschiktheidsplan opgesteld.

Naast een zorgvuldige selectie van de uitvoerder die voldoet aan de hiervoor beschreven eisen, worden de uitbestede werkzaamheden gedurende de periode van uitbesteding gecontroleerd, zodat kwaliteit en continuïteit zijn gewaarborgd.

Waarborging van de kwaliteit van de werkzaamheden vindt plaats door het gelijktijdig met het sluiten van de uitbestedingsovereenkomst, een dienstverleningsovereenkomst (service level agreement) af te sluiten met de uitvoerder, waarin specifieke taken, bemensing, op te leveren producten, kwaliteits- en serviceniveau, tijdsafspraken en boetebedingen zijn beschreven.

De uitbestedings- en dienstverleningsovereenkomst wordt schriftelijk vastgelegd.

In de uitbestedingsovereenkomst worden onder meer de onderstaande voorwaarden opgenomen:

- De verplichting voor de uitvoerder om Pensioenfonds HAIO in staat te stellen blijvend te voldoen aan wet- en regelgeving;
- Op verzoek van de toezichthouder(s) van Pensioenfonds HAIO worden relevante gegevens ter beschikking gesteld aan deze toezichthouder(s) en informeert de uitvoerder het bestuur hierover;
- De mogelijkheid voor de toezichthouder(s) om onderzoek ter plaatse te doen of te laten doen bij de uitvoerder;
- De wijze waarop de overeenkomst wordt beëindigd en de wijze waarop beoogd wordt dat Pensioenfonds HAIO de werkzaamheden na beëindiging van de overeenkomst weer zelf of door een andere derde kan (laten) uitvoeren;
- Pensioenfonds HAIO heeft toegang tot audittrails of beveiligingslogboeken (security trails);
- De uitvoerder voert een beloningsbeleid van Pensioenfonds HAIO toe en geeft daartoe inzicht in het beloningsbeleid;
- Vertrouwelijke gegevens, waaronder persoonsgegevens, worden conform wettelijke voorschriften gewaarborgd;
- Informatieverstrekking naar verschillende opdrachtgevers vindt gescheiden plaats;
- Gegevens en bestanden van Pensioenfonds HAIO worden beveiligd en toegangsrechten en autorisaties worden op adequate wijze aan betrokken medewerkers verstrekt;
- De inrichting van de systemen is zodanig dat de continuïteit van de dienstverlening niet in gevaar komt en dat bij onvoorziene omstandigheden een adequaat noodstelsel in werking treedt;
- Indien de overeenkomst niet nagekomen wordt door één van de partijen treedt een procedure voor de niet-nakoming van de overeenkomst in werking, zoals in het contract of de dienstverleningsovereenkomst is vastgelegd;
- De omstandigheden waaronder de overeenkomst beëindigd kan worden en de financiële en uitvoeringstechnische waarborgen van die beëindiging.

ARTIKEL 7 MONITOREN PRESTATIES EXTERNE UITVOERDER

Het bestuur toetst regelmatig of de manier waarop de uitbestede activiteiten of processen worden uitgevoerd in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Het bestuur doet dit door middel van:

- het monitoren van de uitvoerders via het laten uitvoeren van periodieke audits bij de uitvoerder of het laten rapporteren over de stand van zaken m.b.t. de aanbevolen verbeteringen in de ISAE 3402 verklaring type II en ISAE 3000 type I;
- het bestuderen en bespreken van maand- en kwartaalrapportages van de uitvoerders, waarin naast de gebruikelijke informatie ook wordt gerapporteerd over klachten, incidenten en uitzonderingen, deze rapportages omvatten ook de eventuele onderuitbesteding;
- het bestuderen en bespreken van het actuariële rapport van de waarmerkend actuaaris en de rapportages van de accountant;
- periodiek overleg en evaluatie met de uitvoerder over de uitvoering van de (bijgestelde) processen.

Bovengenoemde rapportages en verslagen dienen aan te sluiten op het door Pensioenfonds HAIO vastgelegde beleid en de gemaakte afspraken en worden ter toelichting aan en bespreking door het bestuur overgelegd. Het geheel aan te treffen beheersingsmaatregelen wordt nader beschreven in de Actuariële en bedrijfstechnische nota van Pensioenfonds HAIO.

ARTIKEL 8 EVALUATIE UITBESTEDINGSBELEID

Het uitbestedingsbeleid wordt eenmaal in de twee jaar aan de hand van criteria voor de evaluatie getoetst aan de geldende wet- en regelgeving en geëvalueerd door het bestuur.

De bevindingen worden in de notulen vastgelegd en met de relevante stakeholders gedeeld.

ARTIKEL 9 EVALUATIE UITBESTEDINGSRELATIE

Het bestuur evalueert jaarlijks of de uitbestedingsrelatie nog aan de gestelde eisen voldoet. Het bijstellen of beëindigen van de uitbestedingsrelatie kan hiervan het gevolg zijn.

ARTIKEL 10 INWERKINGTREDING

Dit (gewijzigde) beleid treedt in werking met ingang van 9 juni 2015 en is laatstelijk gewijzigd per 29 mei 2019.

Aldus vastgesteld door het bestuur van Stichting Pensioenfonds Huisartsen in Opleiding d.d. 29 mei 2019.